

HENRY MICALLEF.

*****

FEJN

MARRU
L'ULIED!

LIGHTS & Sound.

Kitba ta' Lino Ferris.

Grajja ta'Mhabba

fuq zewg atti

Fuq medda ta' mitt sena

Mill-wasla ta' l-ewwel Salesjan f'Malta.

Mill-1903 sa l- 2003

Versjoni 07.09.03

Fejn Marru L-Ulied!

Schedule of Rehearsals:

Unless otherwise agreed, during the week rehearsals will commence at 7.30p.m. On Saturday, 2.30p.m.

September:	Tuesday 23 rd .	Act One: Scenes 1,2,3.
	Thursday 25 th .	Act One: Scene 4
	Friday 26 th .	Act One: Scene 5,
	Monday 29 th .	Act One: Scenes 1,2,3,4,5.
October:	Wednesday 1 st .	Act One: Scenes 6,7.
	Thursday 2 nd .	Act One: Scenes 8,9.
	Friday 3 rd .	Act One: Scenes 10,11.
	Monday 6 th ,	Act One: Scene 12.
	Wednesday 8 th .	Act One: Scenes 1 up to 6.
	Thursday 9 th .	Act One: Scenes 7 up to 12.

October;	Monday 13 th .	Act Two: Scenes 1,2,3,4.
	Wednesday 15 th .	Act Two: Scenes 5,6,7.
	Friday 17 th .	Act Two: Scene 8.

Saturday 18th and Sunday 19th First Production of "Chitty Chitty"

October:	Monday 20 th .	Act One: 1,2,3,4,5.
	Wednesday 22 nd .	Act One: 6-7,8,9.
	<u>Thursday 23rd.</u>	<u>Erection of Set.</u>
	Friday 24 th .	Act One: Run Through.... Starting with Scenes 10,11,12.
	Saturday 25 th .	Act Two (Run Through) Completion of Set + Costumes.
	Monday 27 th .	Act Two Scenes, 9,10,11.
	Wednesday 29 th .	Act Two Scenes: 12,13,14.

CD

- * 1: HANS ZIMMERMANN - WAR THEME
- 2: VANGELIS RACHEL'S SONG
- 3: CELTIC RIVER DANCE
- 4: BEAUTIFUL MIND
- * 5: LEGENDS OF THE FALL
- 6: SEASONS IN THE SUN
- 7: SOUND EFFECTS: BREAKING GLASS
- 8: " " HEART BEAT
- 9: " " AIRPLANE
- 10: GLADIATOR SORROW
- 11: IT'S NOT RIGHT - DISCO MUSIC
- 12: CITY OF ANGELS
- * 13: WAR THEME
- * 14: LEGENDS OF THE FALL
- * 15: LEGENDS OF THE FALL

SEPERATE CD. TRACK
FILM: CITY OF ANGELS - ~~CD~~ 13
CD: VANGELIS TR. 6. - GERUJALEM.

CASSETTE:
INT QASSIS GHAL DEJJEM.
DON BOSCO FID. DINJA

FEJN MARRU L-ULIED?

Jekk wiehed jieqaf u jahseb ftit, jifhem illi l-hajja hija katina kontinwa, li tghaqqa'd familja ma' ohra, u tissokta ddomm grajjiet ta' ferh, u niket minghajr tmiem.

L-iskop tal- kitba ta' dan ix-xoghol, li giet imnebbha mill-esperjenzi ta' zghoziti li ghaddejt fl-Oratorju Salesjan gewwa tas-Sliema, hija li tqanqal xi memorji lil hafna li minn f'xi zmien jew iehor rifsu f'dan il-post, jew li kellhom x'jaqsmu b'xi mod ma' l-ispirtu Salesjan.

Ghalkemm ghaddew ghexieren ta' snin, għadni niltaqa' ma' hbieb tampari, nies anjani sew, kif wkoll hbieb ta' generazzjoni ta' warajja u nissuktaw insemmu xi grajja li laqtitna fi zmien l-imghoddi. Ilkoll qabdu t-triq tagħhom, xi whud fasslu familja ma' dak is-sieheb jew dik is-sieħba li kienu Itaqgħu magħhom propjament fl-ambjent Salesjan f'tas-Sliema.

Għadhom jidwu f'widnejja t-tenvin tal-ktajjen mal- "passa volante" li ghalkemm kelma mnissla mit-Taljan, kullhadd kien jirreferi għaliha bhala 'l-passa". Ghadni nisma l-hoss tat-tkaken u l-krakar tat-tfal tal-kullegg ta' St Patricks waqt xi mixja mad-dawra tal-bahar meta jiena kont niddandan hdejhom bir-rota safranija li kien xtrali missieri meta għaddejt għal-Liceo! Kont inhares lejhom u xtaqt li nindiegħes magħhom u nsir habib tal-qalb.

Din il-kitba tehodna tul medda ta' mitt sena, mill- migja ta' l-ewwel Salesjan, f'Malta sas- sena 2003. Grajja li tifrex madwar erba' generazzjonijiet, grajja li tfakkarna f'episodji ewlenin fl-istorja ta' pajiżzna. Xi whud mill-episodji li sejrin naraw graw qrib jew kienu midħla mas-Salesjani. Ghalkemm nghaddu flimkien grajjiet ta' ferh u anke qsim il-qalb, ix-xewqa tiegħi hija li wieħed għandu dejjem ihares il-quddiem b'ottimismu minkejja dak kollu li jigi mgħarrab fil-hajja, u li fuq kolloks niftakru li hemm hajja ohra li tistennieni lkoll!

F'dan il-ftuh nistqarr li huwa kemmxejn difficli li f'erba' kelmiet tad-dahla nispjega dak li għandi f'mohhi. Għalhekk nitlob lil dik l-id misterjuza li fl-imghoddi forsi qanqlet xi qlub sabiex tissokta tfassal din il-grajja, u flimkien forsi nifmhu, "Fejn marru l-ulied"!.

SOUND EFFECTS - ACT ONE

- SE Vol 1.*
- CUE 1. ON HOUSE LIGHTS = WAR THEME CD 1 TR. 1
2. OPENING CURTAIN = RACHEL'S SONG CD 1 TR 2
3. THUNDER AND RAIN = CD 2 TR 5 PG 11
4. BAND MARCH = TAPE DECK 1 PG 11
FADE TO
MONITORS ON
(~~WELLER~~ GOV'S SPEECH)
5. WAR THEME WITH CHOIR = TAPE DECK 2 PG 12
6. RIVER DANCE = CD 1 TR 3 PG 14
MONITORS OFF
7. BEAUTIFUL MIND (LEV. 40) = CD 1 TR 4 PG 15
8. LEGENDS OF THE FALL = CD 1 TR 14 PG 22
- (Disc FX)* 9. SHIP'S SIREN (LEV. 0) = CD 3 TR 47 PG 26
10. WAR THEME (LEV. 40) = CD 1 TR 1 PG 30
- 100 SE VOL 1* 11. RIFLE SHOTS (X3) (LEV. 20) = CD 3 TR 2 PG 31
12. THUNDER (LEV. 15) = CD 2 TR 5 PG 34
- RAIN (LEV. 40) TR 6
13. LEGENDS OF THE FALL = CD 1 TR 14 PG 34 *PULSE*
14. AIR RAID (FULL EFFECTS) = CD 2 TR 35 PG 37
15. AIR RAID PASSED (SIREN) = CD 2 TR 35 PG 42 *30.24*
16. SORROW = CD 1 TR 10 PG 49
17. LEGENDS OF THE FALL = CD 1 TR 14 PG 57
18. WAR THEME = CD 1 TR 1 PG 62

Ix-Xeni.....

L-Ewwel Att.

L-Ewwel Xena:	Fix-Xatt Tas-Sliema 1903
It-Tieni Xena:	Fuq l-art tas-Sur Fons
It-Tielet Xena:	Il-Ftuh tal-kullegg
Ir-Raba Xena:	Sibt il-kenn u l-Wens
Il-Hames Xena:	Fi Triq id-dejqa!
Is-Sitt Xena:	Sirna rgiel fis-sette Gugnio!
Is-seba Xena:	Fid-Dar Ta' Wenzu
It-Tmien Xena:	Il-Gwerra 1942
Id-Disa Xena:	Fl-isqaq nilghabu l-passju
L-Għaxar Xena:	Il-Wegħda...
L-Hdax il-Xena:	Twieldu t-tewmin
It-Tnax il-Xena:	Mitt bniedem , mitt gidba!

It-Tieni Att.

L-Ewwel Xena:	Lura f;Tas-Sliema.
It-Tieni Xena:	Fl-ghalqa tal-Bombu
It-Tielet Xena:	Fid-dar tas-Sur Johnny
Ir-Raba Xena:	Fil-bitha ta' l-Oratorju
Il-Hames Xena:	Dinja Ohra
Is-Sitt Xena:	Il-Bluha tal-karnival
Is-Seba Xena:	It-Tieg u l-ahbar kerha
It-Tmien Xena:	Lura għand Marija
Id-Disa Xena:	L-Isptar
Xena Ghaxra:	Fl-Oratorju fis-snin Tmenin
Xena Hdax:	Il-Qassis il-Hadd fil-ghaxija
Xena Tnax:	Nisimghu li "news"
Xena Tlettax:	Id-Difna
Xena Erbattax:	Bniedem Gdid.
L-Għeluq:	Imsejken dan il-Bniedem, tahlita ta' sensi!

Jiehdu sehem kif jidhru:

Folla fix-xatt tas-Sliema li jistghu ikunu l-kor.

Wenzu : Ragel ta' madwar 40 sena

Rosa: Kampanjola

Tal-Hut Sajjied li jarma x-xatt

Tad-Dghajsa: Qaddieff

Patist: Bennej

S-Sinjura Gilarda: Mara nobbli omm Lina

Tal-Haxix: Bidwi li jarma x-xatt Sur Fons: Filantropiku

Elizabetta

Bahri: Sid il-Lanca

Duminka: Zaghzugha

Gvernatur:

Mrs FreeMantle: Martu

Pawlu: Purtinar

Fr.Patrick: Rettur

Vuci Ta'Mara Omm Fr. Patrick

Wenzu: Tifel ta' 10 snin }

Ganni: Tifel ta' 10 snin } Tfal li kienu St.Patricks

Duminku: Sieheb Wenzu – 10 snin }

George: Tifel ta' 11 il sena }

Jessy: Mara li toqghod Strada Stretta!

Dolor: Omm Wenzu

Ragel Mibni: Jiehu hsieb l-ambjent fi Triq id-dejqa!

Madre

It-Tfal ta' Wenzu: Rita: 17 il sena

Peppi 15 il-sena

Rosa 13 il-sena

George 11 il-sena

Mario 10 snin

Lina 8 snin

Silvio 6 snin

Ganni 4 snin

Turu: Is-Surmast

Gerita: Girien

Fredu: Girien

Karmena: Girien

It-Tabib Debono:
Sunta: Omm Marija
Guzeppi: Missier Marija
Karmenu: Gar Ta' Wenzu
Fizzjal Tan-Navy
Sinjura Lina
Sur Johnny
Gilarda – Omm Lina
It-Tewmin Pawlu
U Pietru
Alfred
Iro

Is-Sur Karm

It-Tewmin Pawlu
U Pietru (Zghazagh)

Anna
Marthesse

Tabib Ingliz
Nurse Maltija
Nurse Ingliza

Brian
Sara
Petra
Matthew

Fr. Joe
Mrs. Vassallo
Xandar

Dak li jdoqq it-tamborlin.

LIGHTS: BLUE

MUSIC - RED

BACK SCENE: BLACK

① OPENING: WAR THEME - (WHEN LIGHTS ARE ON AND ANNOUNCEMENT IS MADE)

SL-NO 1 LC
 LIGHTS FADE: RACHEL'S SONG - VANGELIS 2
SL-NO 2 LC ②
SL-NO 3

Fuq il-palk tidher gholja fuq in-naha t' wara, 'platform' li tinbidel minn xena ghall-ohra. Fil-genb, sfond iswed, newtrali. Fuq platform fuq ir-roti b'forma ta' trianglu, naraw tlitt xeni, li f'leħha ta' berqa ddur, u nsibu ruhna f'ambjent iehor.

L-ewwel Xena.- Il-ftuh –Il-bierah u llum SUNRISE REDISII - DAY ICE .....

Fuq sfond ta' muzika 'Rachels Song' ta' Vangelis, tinfetah il-purtiera u jidhru hamest itsfal, min hu bil-qegħda fuq l-gholja, b'saqajh imdendla, min mindud fl-art b'idu fuq geddu mu, min jhares lejn fanal mixghul, filwaqt li fuq sfond hamrani li juri li qieghed jisbah, ic-cpar mad-dawra (dry Ice) il-palk jiehu l-hajja, b'mixi bilmod, Il-folla tidhol minn kull naha li wieħed jista' jimmagina! Naraw xi tfal johorgu minn nofs il-palk, bhal li kieku hergin mill-art, ohrajn mill-gnub, minn fost l-udjenza..... u bil-mod liebsa bil-kostumi tal-bidu tas-seklu, imbagħad matul iz-zmien b'kostumi li juru l-epoka.

SLIDE - SUN RISE.

FU SPOT

Wenzu: Matul dawn il-ftit sīgħat flimkien sejrin naqsmu mumenti ta' ferh u nieket. Lili intom ma tafunix, izda jiena nafkom sewwa ghaliex ghext magħkom u ghadni ndur fostkom mingħajr ma tarawni!

LC 3

Rosa: Kejla kappar.....
 Tal-hut: Hajja u friska il-hut
 Tad-dghajsa: Ghall- belt sinjur.....sold biss!

THE STRAND SLIEMA
1903

FULL DAY LIGHT

(kulhadd irid ibiegh milli għandu)

Rosa: (*Liebsa bl-ghonella*) Smajt li waslu xi qassisin minn Sqallija u marru għand is-sur Fons.

Patist: Imma Roz, kif issir taf kollox int. Dazgur li smajt Roz... u mhux hekk biss, is-Sur Fons qalli biex nigħbor erba' haddiema

tal-gebel ghaliex għandu progett gmielu hdejn it-torri, in-naha l-ohra ta' tas-Sliema.

Rosa: Mela sejjer iddabbar xi sold, ja mnieghel l-int! Il-fortuna tigri warajk. Trid kejla kappar sinjura? (*lill- mara ghaddejja minn hdejha*)

Sinjura: Aghmilli kejla Rosa. Isma tista' tagħmel ftit hall u mhux Ilma bahar f'dak il-barmil.

Rosa: Kappar mill-aqwa sinjura, tista' zzommu għal sena shiha. Tini skud.

Patist: Lili jigrū warajja ghax ragel tas-sengħa u ma nidhaqx bin-nies.

(*Naraw tifel jisraq xi frottà minn fuq il-karrettun*)

Tal-Haxix: Hawn ja halliel.. zommuh! (*jinholoq fiti tal-pandemonju filwaqt li fl-ahhar it-tfajjal jaqbez minn fuq il-palk u jsib ruhu fost l-udjenza u jitlaq jigri fill-kurutur.....jiltaqa' mas Sur Fons min qalb l-udjenza....bit-tomna u l-bastun*)

Sur Fons: (*Jaqbdu minnn idu u jwasslu lura fuq il-palk hdejn il-karrettun*)

U hallina Ros, min jisimgħek! Dak jiena tlabtu jgħibli laringa ghax mejjet bil-ghatx, u minnflokk ha zball miskin u gabli tuffieha. X'għandi nagħtik?

Rosa: Għalik b'xejn sur Fons. Bil-haqq irrid ingiblek zarmug bhala ringrażżjament talli lit-tifla sibtilha l-post ma' dik s-sinjura ta' Tax-Xbiex. M'għandekx ideja kemm hi ferhana magħhom.

Elizabetta: Dak il-fenek ghaddieh lil-gar ta' hdejk, ghax dik għandha hafna tfal u xieraq li ghall-milied jagħmlu ikla tajba.

Patist : L-ghodwa t-tajba sur-Fons. Smajt li xtaqt tkellimni.

Sur Fons: Patist, ejja naqbdū karrozzin u naslu wasla sa' hdejn it-torri u nurik il-lant tax-xogħol. F'idejja għandi l-pjanti, u nistgħu nitkellmu ahjar fuq il-post.

Elizabetta: Zewgi dejjem jara' x'jivvinta. Izda din id-darba, nistqarr li għandu pjan kbir li ilu hafna jħewden fuqu. Tridu taraw, kif f'nofs ta' lejl, nistenbah, u ninzel iffel u f'dik il-hemda ta' bil-lejl, bil-lampa baxxa, nara lil Fonsu tieghi, mitluf fil-pjanti u karti, ihazzez xi figuri....

Rosa: Sinjura Elizabetta, kullhadd jaf kemm għandek ragel qaddis. Huwa minnu li l-bambin tagħkom hafna gid, izda huwa minnu wkoll, li inthom nies twajba, li taqsmu dak li għandkom ma' min hu fil-bzonn.

Elizabetta: Rosa, il-hajja tagħna hija qasira wisq. Filli hawn, u wara ffit-snin, li jgerrbu bħall-leħha ta' berqa, nsibu ruhna fit-tarf tal-mewt. U għalhekk tajjeb li wieħed jagħmel il-gid f'hajtu.

Rosa: Kemm jiена grata lejk sinjura. Ghaliex Duminka tieghi, qaltli li kont int li għaddejt kelma tajba mas-sinjuri ta' Tax-Xbiex. M'għandekx ideja kemm qegħda għal qalbha magħhom. Nies minn tagħna hafna wkoll...

Elizabetta: Inzilna x-xatt ghax Wenzu tieghi ried jiltaqa' ma' Patist, u qalli biex nigi ffit mieghu. Fl-istess hin, isservini ta' passiggata....

Fons: Allura Ptist, tahseb li taqdini?

Patist: Habat tajjeb Sur Fons ghaliex bhal issa għadni kif lestejt bicca xogħol f' Birkirkara u l-haddiema herqana sabiex jergħu imiddu jdejhom ghax-xogħol.

Sur Fons: Hawn ara gej Belindu tal-karrozzin

Patist: Sa' hdejn t-torri Belind

Sur Fons: Sahha Rosa u sellili għar-ragħ....

Rosa: ...L-ewwel fwiedu imbagħad uliedu dak....m'hemmx li jdahhalha f'rasu li l-qatra mhux tajba għaliex....obbligata dejjem Sur Fons

(*Fil-waqt li johorgu.....*) Kejla kappar sinjur.....(tasal il-lanca tal-belt)

Bahri: Orbotli wahda habib! (*jitfa habel mill-genb u minnufih inizzel fallakka*) Bil-mod sinjura ghax taqa' l-bahar! B'dak il-kappell sejjer jehodulek ir-rih.....

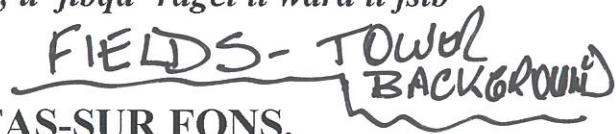
Tal-hut: Friski u hajjin il-hut sinjura.....

Duminka: (*Li ghada kif waslet bil-lanca mill-belt*) Ma. s-sinjura bagħtitni l-belt biex nixtri ftit gobon u mluha mis-suq..... Taf kemm qegħdin ibieghuh il-kappar hemm hdejn is-suq?

Rosa: Ma jimpurtanix....hawn tas-Sliema. Min irid jixtri bl-irhis imur fuq il-monti..... kejla kappar sinjur....

Duminka: Kemm huma minn tagħna s-sinjuri li bghatni għandhom is-sur Fons. Serrah mohhok ma, għandi kamra għalija u ma jonqosni xejn. Halli mmur nghid bongu lil pa u neħodha bil-mixi għal Ta' Xbiex. Berikni ma...

(*Fost dak l-istorju u l-genn ta' tas-Sliema, il-folla josfru bil-mod...sakemm fuq il-palk jitla hajt tas-sejjieh, u jibqa' ragel li wara li jsib ruhu wahdu jibda jagħzaq l-ghalqa)....*

It-Tieni Xena –FUQ L-ART TAS-SUR FONS.

Wenzu: U hekk kienet il-hajja fix-xatt tas-Sliema fil-bidu tas-seklu. Minnflok il-lanec tat-Turisti li naraw illum, konna nsibu bastimenti kbar tal-gwerra bil-bandiera Ngliza tperper mar-rih....u lanca gejja u ohra sejra minn tas-Sliema għal Marsamxett! Għal kull sold xi whud kienu jqaxxru qamla, min jistaghna u minn jitbaskat fix-xemx. Id-dghajsa tas-sold taqsam il-port u Kruc ibiegh il-pastizzi tal-irkotta u tal-pizelli.....

**f.s.
in**

(Ninsabu fl-ghalqa fejn kellha tinbena l-ewwel dar Salesjana – St. Patricks. U jidher is- sur-Sur Fons bil-pjanti f-idejh jiispjega lil Battist)

~~INC. LIGHTS~~

Wenzu: Fid- 29 ta' Awissu 1896 is- sur Sur Fons kiteb għat- tieni darba lil Don Rua fejn qallu " li minn zmien twil ili nahseb fuq progett bit-tama li narah isehħi quddiem ghajnejja. Opra li tkun ta' gid kbir għal dawk it-tfal l-aktar foqra li jinsabu fil-gzejjer tagħna" Għandkom tkunu tafu li jiena kont wieħed mnhom ...tista tghid delinkwent...

~~F.S. OFF~~

~~INC. LIGHTS~~

Sur Fons: Sa fl-ahhar il-holma li dejjem kelli sejra ssir realta. Hawn hekk hawn medda ta' erbat elef metru kwadru ta' art. Kollox gie approvat kemm mill-kunsill lokali kif ukoll mill-Ekonому tas-Salesjani fl-Italja, Don Rocca.

Patist: Allura min huma dawn is- Salesjani li qiegħed issemmi?

Elizabetta: Dawn huma qassisin li waqqaf Don Bosco f-Turin l-Italja. Don Bosco huwa bniedem qaddis li hadem hafna ghaz-zghazagh. Ma taqbilx magħna li hawn bzonn xi forma ta' Istitut hawn Malta għal dawn il-hafna zghazagh li ma għandhom lil hadd min jghidilhom kelma tajba?

Patist: Kienu qegħdin jghidu l-kazin li l-konti Gerald Strickland ma qabilx għal kollox fuq dan il-progett. Jaqaw ghaliex is-Salesjani huma Taljani u mhux Inglizi jew?

Sur Fons: L-importanti huwa li fl-ahhar kellna qbil. Ghax għandek tkun taf Patist, li ma jistax ikun li tbiddel bniedem fi zmien hmistax il- jum jew nghidu ahna , f-xahar jew f-inqas minn sitt xħur, kemm setghet tkun il-kundanna tal-qorti?

Patist: Ghax tħid, issa qed nifhem ghaliex sejra tinbena fergha ohra hdejn ir-Riformatorju. X'temp tiela' sur Fons...

Elizabetta: Hallih ixarrabna ghax għandha bzonn l-ilma. Għandek tkun taf li jkun mehtieg il-kunsens tal-genituri li jagħzlu li jafdaw dawk iz-zghazagh delinkwenti f-idejn is-Salesjani. Fihom wieħed kien jara tama li jistgħu ibiddlu hajjithom.

(3)

Patist: Kemm qed titkellem sewwa sur Fons. Min jaf kemm il zaghzugh sejjer jaghddi minn dan il-post

Sur Fons: Nixtieq li 'l quddiem tiltaqa' ma' Don Bertelli u mal- perit Caselli li gejjin minn Sqallija...u flimkien nippjanaw sew il-bini...

(Tfaqqa' sajjetta u ftit wara tibda niezla x-xita. Sur Fons jiftah umbrella sewda kbira u jibqghu jitkellmu taht l-umbrella)

SPOT ON WENZU

Wenzu: Il-hsieb kien li nitghallmu xi sengha, u fl-istess hin jiehdu hsieb lilna, d-delinkwenti zghazagh. Wiehed jifhem li l-gvern dak izzmien kellu aktar ghal qalbu li s-Salesjani jiehdu hsieb iz-zghazagh misjuba hatja mill-qorti u jekk minnflok li jmorru l-habs taht il harsien tal-pulizja naghddu xi zmien tas-sentenza tagħna fl-Istitut mas-Salesjani.

(Sur Fons u Battist johorgu filwaqt li jibqghu jitkellmu mitlufin fil-pjanti... naraw fuq il-palk il-preparamenti għat-tqeħġid ta' l-ewwel gebla)

F.S.

(4)

B AND MARCH - AT A DISTANCE

IT-TIELET XENA - IL-FTUH TAL-KULLEGG.

SLIDE → FIELDS - ST. PATRICK'S EARLY PICTURE

Wenzu: Ix-xogħol mexa gmielu. Wara sirt naf li l-gvern kien ghadda ligi li biha ahna d-delinkwenti, li ma kellniex il-kura mehtiega mill-genituri tagħna, kellna nintbghatu r-riformatorju sakemm nispicaw l-edukazzjoni morali u civili. Xi kliem tqil hux hekk? Fi ftit kliem, kien intlahaq ftehim mingħajr ma S-Salesjani kellhom ghax jaħsbu għal Istitut iehor vicin il-kullegg ta' St.Patricks. Ma kienx facli...niftakar li fost l-ohrajn kien hemm certu Spiru, xejn ma kien minn tagħna....fil-fatt m'ghadnix narah, min jaf x'kien sar minnu?

(5)

(Tinsema' l-banda u jingabru n-nies, folla gmielha għal- ftuh tal-kullegg ta' St.Patricks)

B AND MARCH FADES AWAY

Background: WAR THEME

Start 4⁰
Down 4⁵
Then 5⁰

Gvernatur: (Freemantle) Minn zmien twil ilha tinhass f'Malta l-htiega ta' skola industrijali ghall-korrezzjoni u t-tagħlim tat-tfal ittraskurati u meta jiena, xi hames snin ilu wasalt Malta laqtitni hafna l-qaghda wisq kerha ta' zghazagh magħluqin fil-habs, post li ma setax ma jħallix fihom jekk mhux impressjoni ta' l-akbar hsara. Il-generosita tas-Sur Fons Galea u l-koperazzjoni tal-kunsill legislattiv taw lill-gvern il-mezz li jinqeda bil-hidma wisq għolja u sabiha tas-Salesjani Taljani meta stedinhom jifirxu sa' Malta l-barka tal-hidma tagħhom ghall-gid ta' bosta zghazagh.

(Wara dan id-diskors, ikun hemm capcip u jingħata bukkett ffuri lil Mrs. Freemantle)

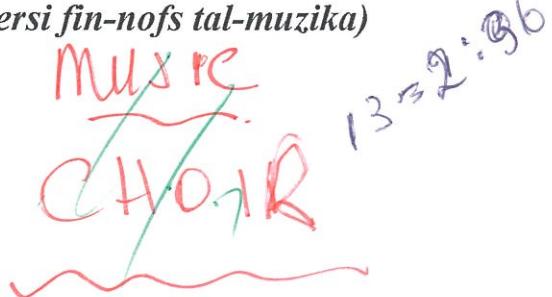
Sur Fons: Jiena dejjem hlomt flimkien ma' hafna ohrajn li dan il-jum sabih izernaq u ghad juri li fih ix-xogħol tas-Salesjani jinxtered ukoll f'art twelidi ghall-gid taz-zghazagh Maltin. J'Alla d-dar tas-Salesjani fi zmien qasir toghla daqs ggant imdawwla bil-barka t'Alla. J'Ajja dejjem ikollha fuqha l-ispirtu ta' fejda, ta' hegga, ta' xogħol u ta' civilta' nisranija.

(Filwaqt dawn id-diskorsi naraw xi tfal li jkunu fuq il-parti ta' quddiem. Il-folla tkun qegħda thares lejn il-Platform, b'darhom lejn l-udjenza. It-tfal inkiss inkiss jisirqu xi portafoll u jinqabdu mill-pulizija li jkunu fuq wara.... Jaqbduhom minn widnejhom....

(Waqt id-diskors ta" Freemantle –bil-malti, mbagħad wara tas-Sur Fons, tinstema muzika meħuhda mill-War Theme ta' Pearl Harbour bhala background.....imbagħad il-kor jiehu dawn il-versi fin-nofs tal-muzika)

Kor:
Ejjew ilkoll naqsmu l-gid.....
Ejjew naqbdu 'l xulxin id f'id
Naraw il-gejjieni sabih
Naraw lill-uliedna mitlufin
Isibu t-triq li twassalna lil-hinn...

L'hinn minn kull saram u tilwim.

Etc: To be versed.....

SLIDES : OLD PHOTOS OF BOYS

AT 12 ST. PATRICKS AND THE
ORATORY ....

(Xi suldati johorgu jimmarcjaw fuq il-pass tal-muzika.....il-folla thares lejn l-udjenza) .....

SLIDE : ST. PATRICKS GROUNDS

IR-RABA XENA: SIBT IL-KENN U L-WENS

(Ninsabu fil-kullegg ta' St.Patricks u naraw attivita' shiha...xi qassisin jaqsmu l-palk, tfal bl-uniformi.....u fil-genb hemm ufficju zghir)

Pawlu: Ghadni kif nahsel l-art....mela inthom hekk taghmlu jew? Ara ftit kif hammigtu kollox bit-tajn ma' saqajkhom.....

Fr. Patrick O'Grady: Pawl, w inti x'tipprendi, jekk it-toroq barra kollha tajn, kif tista' ma thammiggx gewwa

Pawlu: Sewwa qed tghid Fr.Patrick, mela issa mill-lum il-quddiem, ahjar ma nahsilx aktar. Mhux ta' xejn.

Fr.Patrick: Mela jmissek ma tqaxxarx il-lehja kull fil-ghodu, ghax l-ghada terga' titla, mhux hekk Pawl?

Pawlu: Ghax tghid, sewwa qed tghid. Isma kemm sejrin ikunu t-tfal li ha jorqdu hawn?

Fr.Patrick: Kemm ikun hemm bzonn. Għandna hafna x'naghmlu magħhom. L-imghallek Toni, il-mastrudaxxa rajtu llum?

Pawlu: Lil Toni hallejtu jwahhal il-bieb tal-kamra fejn inzommu l-ikel. Lil dawn it-tfal ma xxebaghhom b'xejn!

Fr.Patrick: Għandu jigi tfajjal gdid illum....jismu Lawrence jew Wenzu. Kif jasal ghaddi fl-ufficju tieghi.

Pawlu: Kollox sew Fr.Patrick..... Dan xi halliel iehor jew? Minn fejn hu, minn Bormla jew mill-belt?

5B

STAND
MIKE

ON

Fr.Patrick: U int ghalik x'differenza taghmel.....ghandna xitla zghira li rridu nsaqquha, nizbruha, u nittama li taghmel il-frott. Good day Paul.

(Fr.Patrick O' Grady jidhol fl-ufficju tieghu li jinsab fil-genb tal-palk, in-naha ta' quddiem.....)

(Tinsema' 'William Orbit – Barber's Adagio bhala back ground music filwaqt li jiftah ittra li jkun irceva minn għand ommu fl-Irlanda)

FS My dear son, **BLUE - REDISH →**
MUSIC - RIVER DANCE - No 1 LC 400
I am writing from your home town Dublin , whilst the winter days are so lonely, now that your dear Father passed away..... Nispera li x-xogħol tiegħek maz-zghazagh Maltin itiq it-tama u jispirak li tkun ta' gid għalihom u ghall-familji tagħhom. Ftakar li dawn, ghada, pitghada sejrin isawwru familji godda wara li johorgu minn St.Patricks. Nispera, ghaziz ibni li jkoll x-xorti li nerga narak. Jiena nitlob dejjem għalik. Patrick ftakar dejjem f'pajjizek.....
→ DANCE 6 OFF STAND MIKE **LIGHTS - DAY** LC 35

(Fuq il-palk jidhol Wenzu tifel zghir...imbezza' ghaliex ma jafx ma' min sejjjer jiltaqa')

Wenzu: Jiena Wenzu, qaluli biex nigi hawn u nistaqsi għal patri Patrick.

Pawlu: Minn fejn int?

Wenzu: Mill- Belt.

Pawlu: Inti tiekol hafna?

Wenzu: Daqs nofs li tiekol int!

Pawlu: Jidher li jilhaqlek għiġi int. Dak mhux patri Patrick. Dak Fr.Patrick, ghax gej mill-Irlanda.

Wenzu: Inti Patri?

Pawlu: Le, jiena ghazeb, purtinar, niehu hsieb il-post. Ommok hajja?

Wenzu: Isma inti kemm trid tkun taf affarijiet?

Pawlu: Ejja, ejja imxi Wenz ma nibdewx hazin jien u int tafx. Lil Fr. Patrick issibu hemm gew... idhol minn hemm u dur fuq il-lemin, imbagħad habbat il-bieb.

Wenzu: Hekk tajjeb,..... hafi, ma thammigx l-art.... kelle bzonn kullhadd ikun bhalek. *Spot Left*

(*Jinstema' jhabbat il-bieb ta' l-ufficju ta' Fr. Patrick*)

Fr. Patrick: Yes, come in please.....

(*Jerga jhabbat..... iqum u jmur jiftah il-bieb.....*)

Come in my dear boy. What is your name?

Wenzu: (*jidher li ma fehem xejn!*)

Fr. Patrick: Jiena nitkellem bil-Malti. X'jismek habib

Wenzu: Wenzu tal-Belt.

Fr. Patrick: Wenzu what?

Wenzu: Xi trid tghid m'hinix nifhmek?

Fr. Patrick: Kunjomok x'hinu..... ??

Wenzu: Vella..... Missieri ma nafux, u ommi bil-kemm naraha, dejjem rieqda fil-ghodu! *A BEAUTIFUL MIND - FIRST DROP* *JAMES HORNER*

Fr. Patrick: Forsi miskina ghax tahdem bil-lejl..... ma jiempurtax Lawrence , hawnhekk sejra tkun darek, u jiena nixtieq li tqisni bhala missierek. Il-quddiem nistieden lill- ommok tasal s'hawn u nitkellmu ftit flimkien. Ara, itla ftit fuq dil –karta..... (bil-lapes jagħmel il-marka ta' saqajh)

Wenzu: X'qed tagħmel?

Fr. Patrick: Xieraq issa li jkollok zARBUN... jew ghall- inqas qorq,

Wenzu: Dak ix-xih qalli li ahjar li kullhadd ikun hafi biex ma nhammgux.

Fr. Patrick: Stenna ftit hawn Wenzu... dalwaqt gej.....

(johrog fuq il-palk filwaqt li Pawlu jidher ghadu jiknes) Paul,
isma ftit...

Wenzu: *(Filwaqt li jhares lejn ritratt li kellu fuq l-iskrivanija)* Din xi
habiba tieghek?

Fr. Patrick: Le dik il-mama tieghi. Toqghod il-bogħod u sabiex niftakar fija
nzomm ritratt tagħha. Lil mama' tagħna , dejjem għandna
nhobbuha ghax li kieku ma kienitx hi, ahna m'ahniex hawn,
mhux hekk?

(Jidhol Pawlu)

MUSIC FADES AWAY

Pawl, hu hsieb xi qorq lill- habib tagħna Wenzu, u hudu fid-
dormitorju. Bilhaqq, smajt li sejjer tibda toqghod hafi int, jew
qaluli hazing?

Pawl: Hafi, dan x'jigifieri? X'kull wahda wkoll, dan min fejn smajtha
din?

Fr. Patrick: Imbagħad nghidlek f'widnejk!

Xena fil-bitha bit-tfal jilghabu:

*Naraw madwar 12 il-tifel, ta' kull eta', jilghabu u jghaddu z-zmien fil-
bitha. Min fuq xi strippi tal-injam, min jigri wara ballun tac-carruta, min
jitellem f'xi rokna..... qassis jidher idur u jkellem lil xi whud.... Wara ftit
iwarraB.*

Ganni: Wenz, allura int m' għandek lil hadd?

Duminku: Din mhux bicca tiegħek.

- Ganni: Isma jiena qieghed nghidlek ghax nithassrek dejjem wahdek.
Minn mindu gejt hawn bilkemm għadni rajtek tkellem lil xi
hadd.
- Wenzu: Biex nghidlek, ommi wegheditni li tigi tarani, u f'xahar, kemm
ili hawn, lanqas biss resqet b'nemes!
- Duminku: Inti min fejn int? Fejn toqghod?
- Ganni: Jien Belti, noqghod fi Triq id-dejqa.
- Duminku: Missieri għandu hanut tal-pastizzi Strada Forni....
- Wenzu: Jaqaw missierek Duminku?
- Duminku: Ghaliex? Tafu?
- Wenzu: Min jaf kemm sraqtlu pastizzi!
- Duminku: Mela sewwa jghidu li int halliel...
- Wenzu: Halliel missierek dak il-werc.....
- Duminku: Werca ommok....dik il-.....
- George: .....u aqtagħha ejja...ara ma jisimgħekx il-father..
- Wenzu: Jiena ma jimpurtani minn hadd.
- George: Int kelb għalik innifsek. Int b'ghemilek tagħmel hsara lilek
stess u ma tismax minn min jħid kielma ghall-gid tiegħek
- Duminku: Dak kelb ahdar Belti....
- Wenzu: (*ihebb għalih u jfajjarlu daqqa ta' ponn*)
Kelb int u min għandek.....(*jiggieldu u jitqagħbdu fl-art
filwaqt li jinholaq xi ftit tal-pandemonju. Jidhol Pawlu – l-
purtinar*)

Pawlu: Hawn x'hinu gej....ejja ejja, naqtawha....Fr. Fr....qed
jiggieldu....zommuhom

Fr. Patrick: It-tnejn li inthom fl-ufficju tieghi...issa

Wenzu: Ghax dak.....

Fr.Patrick: Ma rridtx nisma' ...

Duminku: Mhux jien, mhux jien...jien....

Fr.Patrick: Ejjew mieghi.....

Pawlu: (*Iddoqq il-qanpiena*) Tlaqna ghat -te' .... Te bil-
biskutelli llum..... bilmod....bla giri....
Il-bitha titbattal mit-tfal, u naraw li Fr. Patrick u lil
Wenzu u Duminku fl-ufficju ta' Fr. Patrick.

Fr. Patrick: Mela, jiena nhoss li għandna niccaraw l-affarijiet.
Naf li inthom qegħdin hawn kontra qalbkom. Int, Wenzu
nahseb li tinsab xi ftit irrabjat ghax ommok qatt ma giet
tarak. U int Dumink, min- naħha l-ohra missierek qaluli
kemm hu mhabbat il-hanut u ma jsibx hin jigi jara kif int.

Wenzu: Jiena lil ommi lanqas irrid naf biha aktar. Dik, għaliha,
jien haj jew mejjet xorta wahda. X'jimpurtaha minni!

Fr.Patrick: Dumink, u int xi tghid?

Dumink: Jiena ommi mejta. Qaluli li mietet kif twelidt jien, u
għalhekk ma nafhiex. Ma nistax náhsibha bhal Wenzu.

Fr.Patrick: Isimghuni ftit uliedi. Tafu min hi din? (idur lejn ir-ritratt)
Dik ommi, illum mhux zghira. Hi tħixx fl-Irlanda, u
jiena gejt Malta. Missieri mejjet, u għandi dispjacir kbir li
ma stajtx nattendi ghall-funeral tieghu. Dumink, inti
ommok mejta u ma tafhiex. Ma tistax tħid li habbejtha
ghax qatt ma rajtha. Missierek qiegħed jahdem lejl u nhar
biex imantni lil hutek, u jara li n-nanna tiehu hsiebhom
tajjeb. U Int Wenz..... missierek qatt ma rajtu....?

Wenzu: Jghidu li missieri Ngliz....bhalek!

Fr.Patrick: Jiena Irlandiz u mhux IngliZ....xejn xejn.....insihha! kont qed nghidlek inti bil-maqlub ta' Duminku. Inti taf lil ommok u lil missierek qatt ma rajtu filwaqt li siehbek lil ommu ma jiftakariex. Ulledi, intom ghadkom zghar u l-hajja mhux daqshekk semplici tafux! It-tnejn ghadkom zghar u min jaf x'ghad jaghdddri minn ghalikom. Din issa hija darkom. Jiena naghmel minn kollox daqs li kieku intom ulledi. Jiena ghazilt li ma jkollix tfal tieghi, izda nhares lejn dawk it-tfal kollha li forsi m'humie ixixxurjati daqs ohrajn bhal li kieku kienet wlied. Nixtieq li tkunu kuntenti hawnhekk. Nixtieq li tqisu lil xulxin bhala ahwa. Ghad tikbru u tharsu lura u forsi tiftakru f'dan il-kliem li qiegħed nghid illum.

Duminku: Fr.... Jiena lil Wenzu nixtieq li nqis u bhala hija, imma mhux sewwa minn fuq joqghod jghid li missieri werc!

Wenzu: Ghedtlek hekk, ghax meta kien jaqbadni nisraq xi pastizz, kien jghid li haddlu erba', meta jiena dejjem kont niehu tnejn.... Kien jara' kollox doppju!

Fr. Patrick: Boys, mela .....isimghu ftit. Ghada rrid immur il-belt u nixtieq li tigu mieghi. Kif inkun hemm mmorru naraw lil missierek, forsi jaġtina xi pastizz, u wara nixtieq immur nara fejn toqghod int Wenzu..

Wenzu: Qed ticcajta! Ma tarax...mela qed tiggennen jew

Fr.Patrick: Ghada s-sibt, inbakru kmieni, naqbdu l-lanca tat-tmienja. Fis-seba'i ejjew ghinu l-quddiesa u wara nibqghu sejrin Flimkien..... Hudu b'idejn xulxin.... Minn issa 'l quddiem intom tassew hbieb....

(Jitbissmu lil xulxin... bil—mod jiehdu id f'id imbagħad jitgħannqu ta' vera hbieb) Morru għat- te issa.....

(Fr.Patrick jibqa fl-ufficju jara xi karti u jikteb xi ittra....)

SPOT ON WENZU

Wenzu Kbir:

Nisthajjal tghidu li kont xi naqra mqareb. Minn dak in-nhar, jiena u Duminku bqajna hbieb tal-qalb. Kbirna flimkien u t-tnejn dhlna fin-navy kif tlaqna l-kullegg. Fr. Patrick kien minn taghna hafna. Bil-kemm kien jorqod bil-lejl. Kont narah bniedem hosbien u ta' tifel li kont ma stajtx nifhem x'kien għaddej minn mohhu. Kien iħobb hafna lil art twelidu u ta' sikwit kien johlom ..... Fih sibt lil missieri... tafu xejn li għadni xi kulltant niltaqa' mieghu u nghidu xi kelma!....

SPOT
OFF

IL-HAMES XENA: FI TRIQ ID-DEJQA!

SLIDE - STRAIT STREET

(Naraw lil Fr. Patrick ipoggi fuq pultruna u tmur ghajnu bih.... johlom b'art twelidu. Grupp ta' zghazagh jzfnu silta tipika Irlandiza mehudha minn Fire Dance..... logħob ta' dawl u muzika....

Imbagħad l-ghada filghodu..... fi Triq id-dejqa. Fuq wara johorgu xeni fuq il-platform li jidħru twieqi li jagħtu għat-triq id-dejqa... Jidħlu Fr. Patrick ma' zewgt itfal...

Jessy: Bongu Dun.... Hawn x'gejt tagħmel.... m'intix sejjer issib in-naghha l-mitlufa tafx.

Fr. Patrick: Bongu lilek ukoll. Gejt infittex lil ommu...

Wenzu: Malajr insejtni Jess.... Dan ghax għandi zarbun u dabbart black eye...

Jess: (*Dejjem mit-tieqa*) Eh! x'wahda din... Wenzu ta' Dolor.... Ommok għadha rieqda, ahjar tigu aktar tard....

Fr. Patrick: Ma nistghux nigu aktar tard... ghidli fejn toqghod?

Jess: U wara kollox inti taf x'hobz tiekol Dolor, ahna kollha ta' l-istess sena Dun... Idhol minn hemm , it-tielet sular... bieb ahdar...

Fr. Patrick: Dumink, ghax ma tmurx tara ftit lil missierek. Ibqa l-hanut, imbagħad nigu għalik hemmhekk.

Duminku: Kollox sew Father. Narakom aktar tard.....

(Fr. Patrick jidhol gewwa filwaqt fuq il-palk ikun hemm xi hajja għaddejja, xi bahri... pulizija.... bejjiegħa .... il-hajja fil-belt Valletta.

Jinstema l-bieb iħabbat minn gewwa u l-kamra ta' Dolor tidher fuq ix-xellug tal-Palk. Kamra mħarbtà ghall-ahhar. Is-sodda tintrama b'mod li titla fuq cappetti u tigi wieqfa. Il-qiegh tagħha jista jinbidel f'xi forma ta' għamara ohra skond il-htiega biex tintuza f'xeni ohra!

Fil-Kamra ta' Dolor.

LC 6 B6

LIGHT IN
YELLOWISH ROOM - REAR

Dolor: Mhux issa.... il-lejla wara s-sitta!

(Jerga' jinstema l-bieb iħabbat)

Dolor: Hawn xi trid kemm int fitt! (Tiftah il-bieb u tinhasad!)

Fr. Patrick: Inti Dolor?... jimporta nagħiddi?

Dolor: Imma int qassis!

Fr. Patrick: Jiena gejt biex inkellmek fuq ibnek Wenzu

Dolor: Kollox sew, aghħiddi. Isma' ha nigi ftit f'tieghi ghax għadni rieqda. Jaqaw gralu xi haga?

Fr. Patrick: Nahseb għalik seta' gralu... ghax ftit li xejn kont thabbel rasek !

Dolor: Hekk tahseb Dun? Kemm sejjer zball!. Fost ic-corma tfal li għandi, Wenzu għandu post specjali f'qalbi. Imma lili hadd ma jifhimni. (Wenzu jibqa' barra bil-qiegħda taħt fanal jilghab b'subghajh u jħares 'l fuq donnu jitlob il-hnienā)

Fr. Patrick: Inti jismek Dolor hux hekk? Jimporta nindirizzak b'ismek ?

Dolor: Tajba din, mela xi trid tħejja tħalli.... il-baronessa, ghax hawn hekk isibuni.

Fr.Patrick: Dolor, nixtieq tifhem li jiena ghamilt bhal mawmettu. Minnflok il-muntanja marret ghandu, Mawmettu mar ghand il-Muntanja....

Dolor: Dun....napprezza li qghaddt tinqala' u tigi tarani, izda rridek tifhem li jiena fil-qaghda tieghi, nisthi nigi l-kullegg biex nara lil Wenzu tieghi. Wenzu huwa l-izghar wiehed, l-ohrajn kollha dabbru rashom. Mhux ghax verament jimpurtani, imma ma kellix triq ohra!

MUSIC - LEGENDS OF THE FALL 14
Piano theme

Fr.Patrick: It-triq taghzilha int u hadd izjed. Hu lili. Jiena qassis. Tahseb li xi kulltant ma jkollix ix-xewqa li ninza din is-suttana sewda min fuqi u nkun ragel bhall-ohrajn. Tahseb li huwa facli għalija li niehu hsieb it-tfal li qatt ma jistgħu ikunu tieghi. Tghidli li, mhux int ghaziltha din it-triq? Forsi miegħek nitkellem b'mod sincier.

Dolor: Kullhadd hekk jghidli lili...miegħek ha nkun sincier? Ghax il-mara marida, ghax-miskina kellha hafna tfal, ghax il-bahrin halley lil marthom in-naha l-ohra, u skuza jew ohra..... jaqaw int gej bid-dghajsa dun ?

Fr.Patrick: Nghidlek is-sew, gejna bil-lanca u mhux bid-dghajsa....

Dolor: (Titbissem) Tista tghidli ghalfejn gejt?

Fr.Patrick: Lil Wenzu ili nosservah xi ftit u fhimt li d-dwejjaq li ta' sikwit jizzvoga ma' shabu, huma ghaliex qed ihoss n-nuqqas tiegħek. Ghalkemm ftit li xejn kont tiehu hsiebu, inti dejjem tibqa' ommu...

Dolor: Ta' Wenzu kienet it-tqala li xtaqt . Missieru Ingliz...

Lawrence

Kemm weghedni affarijiet jahasra. Kemm qalli li sejjer jizzewwigni u mmorru nghixu gewwa pajjizu. Wara li hrigt tqila bih, daqshekk rajtu. Mort nigri warajh u ghedlu li jiena tqila. ‘Qegħda ngorr it-tarbija tiegħek’. Kemm kont belha jahasra! ‘Lilek min jafek qalli. Ja mahmuga!’ Kellu l-wicc jghidli mahmuga.... Ghax vera mahmuga jien...intlaqt għal-ghonq it-triq. Jiena, dan ix-xogħol, kont nagħmlu darba f'mitt

sena. Wara li twieled Wenzu, mela, semmejtu ghalih... ghax jiena ghalkemm mahmuga, għandi qalb bhan- nisa oħrajn. L-gharef missieri, tellaqni 'l barra. Jiena Rabtija, qalli, ghax jghidu n-nies bih. ....u miskina ommi lanqas biss fethet halqha. Ma tarax. X'riiddtni nagħmel. Gejt inhabbat il-bibien, u krejt din il-kruha ta' kamra. Wenzu kien jorqod hemm f'rakna filwaqt li jiena n-naha l-ohra..... Min jaf kemm qam jibki bil-lejl, bid-dagħha u bir-riha tas-sakra tal-bahrin li kienu jkunu hawn.

Inħares lejn Wenzu, u niftakar f'missieru dak il-kelb. Tista' omm ma thobbx lil binha, wara li sawwritu f'għaż-żejt. Imma, mbagħad īnhares lejh u jfakkarni f'missieru. Hlomt li ha mmur nghixx l-Ingilterra, fost il-hdura u l-fjuri li kien isemmi Lawrence. Holm li malajr tar mar-riħ, u minnflok fjuri sibt ruhi hawn, qalb il-hmieg li halaq .....

Fr.Patrick: Le binti, l-hmieg ahna hloqnieh. Li jkollok iben bhal Wenzu, huwa don mogħti minn Alla nnifsu.

Dolor: U hallini ghax naqa' fl-gherezijiet! Jiena nahdem bil-lejl, u fil-ghodu nkun irrid norqod. Wenzu jigri ma' kull triq, u spicca halliel, delinkwent. Mhux għalhekk qiegħed għandkom?

Fr. Patrick: Jinsab fid-dar tagħna, ghaliex id-destin tieghu kien hekk. Wenzu jixtieq jarak....jixtieq jghannqek mieghu....inti wara kollox dejjem tibqa' ommu, int min int, u tagħmel x'taghmel.....

(Jidhol Wenzu inkiss, inkiss....hadd ma jinduna bih)

Dolor: Imma jiġi ma rridtx narah. Tifhem li ma rridtx naf bih. Lili hli fu imħarrar ma gablix. Lil missieru nirrah taqbdu marda u jinxtehet f'qiegħ ta' sodda u ma jqumx minn hemm....Ara Father, Morru minn fejn gejtu u halluni fil-kwiet

Fr.Patrick: Allura gejna ta' xejn...lil Wenzu x'seer naqbad nghidlu?

Wenzu: Tghidli xejn Father. Smajt u fhemm bizżejjed, xtaqt li tkun taf min hi ommi. Issa taf min hi!
Ejja mmorru d-dar....hawnhekk mhux dari.

Fr. Patrick: Ghadek ta' l-istess hsieb. M'intiex tisimghu lill- ibnek?
Hares lejh ftit, hares lejn ghajnejh, qed jitlobok bil-hnieni biex
tghannqu minghajr ma jlissen kelma.... Doris hares lejh...

Dolor: **(filwaqt li ddur)** Ma rridtx, halluni fil-kwiet, halluni wahdi,
morru morru l-barra minn hawn.....

Wenzu: Imxi father.... (bid-dmugh f'ghajnejh). .... Imxi, issa sirt taf
min hi ommi. Imxi..... (jigbdu l-barra izda ma jkunx irid
jiccaqlaq)

Dolor: (Fost l-ghajjat jidhol Manigold biex jara x'gara)

Ragel: Hawn x'hinu gej... int min int x'qed taghmel hawn?
Aqbez il-barra qabel ma niftahlek wiccek.....ejja qabel ma
naghmel xi wahda minn tieghi.

Wenzu: Imxi father imxi mmorru.....

Fr.Patrick: Hares lejh hares ftit lejn ghajnejh....

Dolor: **(Minghajr ma taf kif sabet ruhha vicin binha, iddur fuqu, u tghannqu magħha)** Ibni, ibni....ghaliex sibt ruhi
hawn....ghaliex, Madonna tal-hnieni.....ghaliex..... morru
morru father.....halluni wahdi fid-dwejjaq tieghi, hu hsiebu
father..... dak ibni ....hu hsiebu.....(Johorgu mil-bieb tal-genb
u jsibu ruhhom fuq il-palk....fit-triq id-dejqa)

Fr. Patrick: **(Jghannaq lil Wenzu bhal li kieku kien ibnu)** Nifhmek ibni...
Nifhmek..ejja mmorru nsibu lil Duminku, u nieklu xi zewg
pastizzi eh...?

Wenzu: Father, jiena għad għandi c-cavetta tal-bieb. Halli mmur u
nagħtijielha!

Fr.Patrick: Le Wenz, li kont minnek, inzommha. Forsi xi gurnata tigi
tarak'!

(Madre tiltaqa' ma Jessy waqt li tkun hierga)

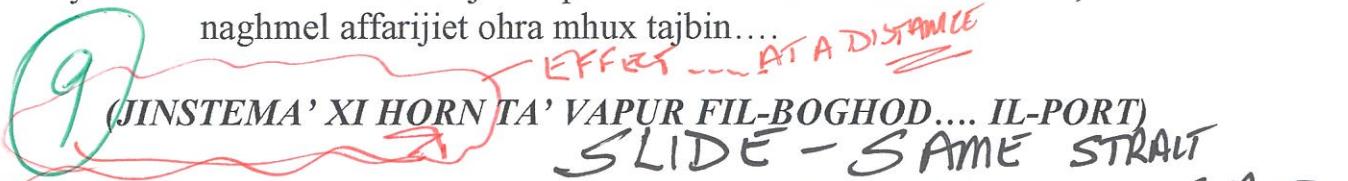
better ↗

- Madre: L-ghodwa t-tajba sinjura, kif qed ihossok illum?
- Jessy: Kif tarani pingini! Xejn ma qegħda nhossni tajba.
- Madre: Jiddispjacini hafna. Imma, mill-ahhar darba li rajtek Mort tara' xi tabib?
- Jessy: U x'tabib, tabib. Dawk lilna lanqas biss ikunu jridu jharsu Lejna. Ghax ahna nisa tax-xogħol. Mhux bnedmin bhal Haddiehor.
- Madre: Sewwa qegħda tghid. Halli nghidlek haga. Jiena naf tabib twajjeb hafna, u nagħmillek appuntament, halli tkun tista tmur tarah. Xi tghid?
- Jessy: Madre, naf kemm inti gentili. Hawnhekk, kullhadd jirrispettak. Jiena għamilt gabra specjali minn għand kull wahda minnha. Ha nkun Sinciera wkoll! Hemm xi haga li gbart minn għand xi fizzjali tan-Navy. Ghall-ewwel ma riedux jemmnuni, izda mbagħad, giet Dolor u qalet l-istess kliem.
- Madre: Nista nkun naf x'ghedtu?
- Jessy: Ma qaghadniex induru mal-lewza tafx. It-tfal tagħkom, ghax wara kollox, hafna minnhom huma wliedhom. Ghednilhom, li ahna ma nistawx nieħdu hsiebhom u għalhekk għamilna Arrangament specjali miegħek. Izda xieraq li kull tant nagħtu xi kontribut zghir. Hawn ha madre...
- Madre: Grazzi hafna. Wara kollox taht kull qalb ta' qoxra iebsa hemm dejjem dik it-tjubija tal-omm.
- Jessy: Tieghi kif inħuma sejrin? Qegħdin bil-ghaqal jew le. Fil-kaz ejja u ghidli u tara kif inqegħdhom f'posthom.
- Madre: M'hemmx ghalfejn. B'xi mod jew iehor ahna dejjem nagħħdu kelma ghall-gid. Bil-kelma t-tajba tasal kullimkien. Tinsiex, habiba tieghi, li mnejn toħrog il-kelma toħrog ir-ruh.

Jessy: Tibdiex bil-priedi tafx....

Madre: Le ruhi qalbi. Izda ftakar ftit kemm hi haga tajba li titkellem dejjem biex taghmel il-gid. Ftakar li minn fejn tohrog kelllmtek Ghad xi darba tohrog ruhek!

Jessy: Isma wara kollox jiena qatt ma nitkellem hazin. Forsi vera, naghmel affarijiet ohra mhux tajbin....

(JINSTEMA' XI HORN TA' VAPUR FIL-BOGHOD.... IL-PORT)
SLIDE - SAME STRAIT
Sor, ha jkoll nhallik ghaliex dalwaqt jittrakka dak il-bastiment u ghandi bzonn ftit xoghol! **STRAIT**

Madre: Imma possibl, ma tistax issib xi xoghol iehor?

Jessy: Mela nsejt xi jghid il-Malti. Hu l-fama u mur orqod.... Sahha ghalik..

Madre: Kif naghmlu ghat-tabib?

Jessy: Ghidli fejn joqghod u jpoggi imbagħad mmur narah.

Madre: Ghidlu li bagħtitek il-Madre..... Il-bambin miegħek ruhi...

Duminka: Madre, ma nistax nifhem. Dik il-mara marida, u tibqa' tigri Bhal li kieku qisu m'hu qed jibri xejn. Imma jehtieg li nagħamlu xi haga għalihom. Inti taf li ommi s- sur Fons. Kien hu li sabli xogħol għand is-sinjuri hdejn il-Villa ta'l-Imsida. Fil-fatt kien qed jahseb biex jibni xi dar għal dawn in-nisa li jigu 'abbuzati. Madre, jiena għadni zghira, u forsi l-hazen tad-dinja ma nafux bizzejjed! Nixtieq bl-ikbar sincerita, li nghjn lil dawn in-nisa tturufnati. Li kieku kullhadd jghix fil-paci, mingħajr hadd ma jabbuza mill-iehor, li kieku, dawn it-tfal kollha jkun hemm xi hadd li jiehu kura tagħhom, li kieku....

Madre: Duminka, ieqaf binti, ieqaf. Jiena bhalek darba wkoll kelli dawn il-vizjonijiet kollha, izda mal-medda taz-zmien, fhimt ir-realta' tal-hajja. Dak li wieħed johlom, mhux dejjem jista' jsir

STAGE OFF LIGHTS

verita'. Izda wara kollox, il-holm huwa nofs il-pjan. Ejja Duminka ghax għandna hafna x'naghamlu. Tlaqna....

(*jitbaxxa d-dawl..... U fuq spot light jidher Wenzu Kbir*)

FADE MASTER

Wenzu:

Minn dak in-nhar qatt ma rajtha aktar lil ommi fil-hajja l-ohra. Fhimt li ma kienx facli li thares f'ghajnejja u tghidli dak kollu li qalet fuqi. Il-ferita li kelli f'qalbi bilmod il-mod bdiet tingħalaq, ghax sibt il-wens, sibt il-paci fid-dar fejn kbirt u sirt ragel. Qaluli li ommi mietet zghira, u sirt naf wara hafna xħur. Kienu haduni fuq il-qabar tagħha, izda lanqas ritratt ma kien hemm. Qiegħed nistenna biex nerġa' nittaqa magħha issa, u nittama li ma ndumx! Sejrin inharsu lejn xulxin mingħajr ebda misthija, u sejrin nitgħannqu u ngeddu dik it-tghannieqa li għadni nhoss sal-lum.

Iz-zmien tat-tfulija malajr ghadda u bejn praspura u ohra, fost tifkiriet mill-isbah, wasal iz-zmien li nhalli dik id-dar fejn trabbejt u sirt ragel:

(*Lura fl-ufficju ta' Fr. Patrick – ghaxar snin wara. Wenzu u Duminku issa għandhom 18 il-sena.*)

MASTER FULL

LIGHTS FULL

IS-SITT XENA: SIRNA RGIEL FIS-SETTE GUGNIO.

Fr. Patrick: Ghadni niftakar dik il-gurnata meta kontu għeliddtu fil-bitha, għadni qiegħed narak bil-black eye li tak Duminku! Mela, hbieb tiegħi, issa wasal iz-zmien li thallu din id-dar. Meta tasal din il-gurnata, għemm nuni, nhossni bhal li kieku qiegħed nitlef tnejn minn uliedi stess. Nittama li z-zmien li qattajtu hawn kien ta' gid għalikom. Issa intom it-tnejn irgiel u nitlobkom biex izommu għoli dak kollu li jagħmilkom irgiel. Min jaf kemm għad tħaddu minn burraxki matul hajjitkom? Duminku, smajt li bi hsiebek temigra lejn l-Awstralja. Nixtieqlek dak kollu li tixtieq qalbek. U int Wenz?

polnix
2

Wenzu: Jiena sejjer nahdem it-tarzna ma l-Armiral, imbagħad forsi nithajjar insalpa fuq il-bahar, man-navy Ingliza

Fr.Patrick: Tajjeb, donnu d-demm dejjem jigbed....

Wenzu: .....x'jigifieri? Xi trid tghid biha din?

Fr. Patrick: Xejn Wenz, xejn habib tieghi, forsi xi darba 'l quddiem tifhem għal x'hiex qiegħed nghid.

Duminku: Wenzu gej joqghod mieghi, fid-dar ta' missieri għal ftit zmien, sakemm imbagħad idabbar rasu.

Fr.Patrick: Hekk hi l-hajja, min hu gej u min hu sejjer. Illum waslu xi tfal ohra, halli naraw jekk ikollhomx xi jghidu ma' Pawlu mill-ewwel?

Wenzu: Pawlu ragel sew u tassew minn tagħna. Halli mmorru nsellmulu u nibqaw sejrin. Fr.Patrick, grazzi ta' kollox. Int ghalija kont qisek missieri.

Fr.Patrick: Wara kollox missierek mhux Ingliz kien!

Wenzu: Min jaf forsi xi darba għad niltaqghu mieghu. Bless Father

Duminku: Grazzi Fr. Nigu narawk.

(Filwaqt li johorgu mill-ufficju ta' Fr.Patrick, jidhru dehlin erbat itfal ohra u jiltaqghu ma' Pawlu, il-purtinar.....)

Pawlu: Minuta , minuta ftit.....ha nara z-zarbun. Imshu saqajkom hawn, u ftakru li kull meta tidħlu minn barra dejjem imshu saqajkom sew.

(Wenzu u Duminku jaraw din ix-xena, min jaf kemm il-darba rrepetiet ruhha, jitbissmu u jsellmu lil Pawlu)

Wenzu: Qed niftakar meta gejt l-ewwel darba hawn.... Sahha Pawl u hu hsieb saħħtek.

Duminku: Missek tingabar għand tax-xjuh issa Pawl....

Pawlu: Għand tax-xjuh imur Nannuk. Jiena sakem għadni niflha, hawn nibqa... morru morru, kunu mberkin u ejjew arawna tafux... Bilmod, issa ejja mieghi ha neħodkom għand Fr. Patrick....

(Wenzu u Duminku jitilqu barra.... It-tfal jidhru jidħlu fl-ufficju ta' Fr. Patrick, jitbaxxa d-dawl fuq in-naha tal-lemin – fl-ufficju u tinxtgħel spot fuq in-naha l-ohra fil-kamra ta' Dolor. Insibu lil Wenzu kbir)

Wenzu: Kif tlaqna mill-kullegg, morna x-xatt tas-Sliema, u qsamna ghall-belt bil-lanca. Kif wasalna x-xatt, rajna li kien hemm battaljun suldati..donnu beda jberren xi nkwiex. Il-folla bdiet tingabar u bdew jinstemghu l-ghajjat gejjin min- naħha ta' Putirjal.

(Sa dan it-tant, il-palk jiehu l-hajja u jingabru n-nies.....ir-rewwixta tal-1919.....)

Kif hallejna l-kullegg tlajna t-tela' għal hdejn il-knisja ta' Stella Maris. Is-Sur Fons kien fil-Villa tieghu u xejjrilna mit-tieqa u baqa' sakemm nizel u gie jkellimna. Jiena u Duminku, morna wara l-kancell u sellimnilu. Imbagħad, inzilna n-nizla u sibna ruhna x-xatt tas-Sliema.

SLIDE - VILLA TA SUR FONS

Sur Fons: Wenzu, Duminku, isimghu ffit. Kif ahna, hbieb tieghi?

Wemzu: Ahna spiccajna mill-kullegg. Illum sejrin nibdew folja gdida

Duminnku: Ilek ffit ma tigi tarana sur Fons

Sur Fons: Iva sewwa qed tħid. Ma kienx mument li webbluni ghall-politika. Imma x'taghmel. Kollox irid ikun. Forsi nasal biex nghaddi xi kelma ghall-gid. U ma tafux intom, fil-hajja kullhadd jahseb li għandu ragun. Izda jekk kemm il-darba wieħed ikun lest biex icedi xi ffit, igbed minn hemm u igbed minn hawn sa fl-ahhar tasal! Allura fejn sejrin?

- Duminku: Ha mmoru nohqodu għand missieri għal issa. Imbagħad wieħed idabbar rasu.
- Elizabetta: Għandkom tkunu tafu li bħall-lum, meta naraw liz-zaghzagħ herġin mill-kullegg, lesti biex jafrontaw il-hajja, jiena u Fonzu tiegħi, inkunu fis-seba' sema. Naraw li dak li bnejna ma kienx ta' xejn. Naraw li ta l-frott. Kemm kbirtu Wenzu. Jahasra, filli tfal, filli kbar... irgiel henjin. J'Alla l-Mulej izomm idu fuqkom, u li ssibu wens u barka dejjem .
- Wenzu: Grazzi hafna sinjura Elizabetta. Jiena għadni niftakar meta kont izghar u kont tigi tisma' l-quddiesa mas- Sur Fons. Imbagħad kontu ttuna xi helu, specjalment fil-festi...
- Duminku: U tiftakar fil-Milied.....kemm konna nieħdu gost nilghabu b'dawk il-gugarelli....
- Elizabetta: Duminku, intom dejjem kontu hbieb. Ibqaw irrispettaw lil xulxin. Iz-zmien li għaddejtu l-kullegg jibqa' f'qalb kom. Meta tridu ejjew arawna. Ejjew oqghodu, nieħdu gost hafna bikom
- Sur Fons: Xejn ma nghidilkom uliedi. Zommu f'mohkom dak kollu li tghallimtu fil-kullegg. Jiena għandi fiducja kbira fikom. Kunu imberkin... bil-haqq li kont minnkom, aharbu l-folla llum gol-belt ghax qed tigri x-xnieha li sejjjer jinqala' xi nkwiex.
- Wenzu: Issa ahna m'ghadniex tfal Sur Fons. Nafu ndabbru rasna. Sahha għalik u grazzi ta' kollox.
- Sur Fons: Sahha hbieb tiegħi, u j'Alla l-Mulej dejjem izomm idu fuqkom.

(Jinstema hoss ta' Vapur li juri l-attivit'a li kien hemm fil-port ta'

Marsamxett.)

MUSIC — Background

SLIDE — SLIEMA
1903

Wenzu, Ghadni niftakar, li t-toroq kienu kollha tajn, ghax ghalkemm konna fix-xahar ta' Gunju, kienu għamlu xi halbiet tax-xita, bhal li kieku biex it-temp jinbixna qabel ix-xhur shan tas-sajf. Izda kien hemm ir-rih tal- bidla jonfoh! Minn għalina li sirna rgiel... bil-kemm kellna sittax il-sena, u morna fl-ewwel hanut li

WAP
THEME

sibna. Hadna tazza nbid kull wiehed, u bejn kelma u ohra ma' dak u ma' l-iehor, malajr daqq nofs in-nhar....

~~BELLS~~ - 12.00
CLOAKS

(Tinstema' l-qanpiena ta' nofs in-nhar..... u naraw xi nies li ssa ngabru fuq il-palk irroddu s-salib...)

SLIDE - VALLETTA BASTIONS

MUSIC
CONTINUE

Imbagħad issuktajna biex nirkbu l-lanca tal-belt. Minn jinbotta minn hawn u min jinbotta min hemm, fl-ahħar sibna ruhna naqsmu l-port. Ghadni niftakar, qisu l-bierah, dawk il-bastimenti kbar tal-gwerra, wiehed wara l-iehor, u l-lanca tagħna riesqa lejhom donnha biex tgharraxxhom! Kif wasalna l-belt sibna ruhna mexjin mal-folla resqin lejn Strada Rjali. Suldati kullimkien. Hassejt li donnu kien gej xi nkwi.

Malajr fhimt li mill-kunġi kenn tal-kullegg sibna ruhna fost il-marmalja tan-nies u morna nisimghu it-tixwix mal-kotra.

ROADS
CROWDS
ENTRANCE

Lehen minn gewwa:

SLIDE: ENTRANCE TO
VALLETTA

Nibqaw mexjin l-ahwa, ilkoll għal-palazz...ha nuruhom li hadd ma jagħiddi z-zmien bina....Għall-ufficju tal-Chronicle, ...għalihom, Hruq, hruq....

SHOT 3

(Xi hoss ta' ksur ta' hgieg,.....passi mghaggla tas-suldati, ghajjat tan-nisa u tfal, f'kelma wahda, pandemonju shih. Il-folla taqsam tigri l-palk... jghaffgu fuq xulxin..... tinstema' xi suffara tal-pulizija..... u sparar fil-bogħod...

PAUSE → Button 6

Marija:

(tfajla zagħżugha tigri bid-demm fuq wiccha, tistordi u tagħa' fl-art.. hdejn Wenzu).... Hawn sinjorina....qum minn hemm, igri ghax gejjin is-suldati....igri... (jerfaghha u jidhol jistkenn fid-dik il-kamra tal-genb fejn kien iltaqa m'ommu ghaxar snin qabel!)

MUSIC

BACK ROOM

OUT

IN THE
ROOM

Wenzu:

Kollox sew issa, hawn hekk ghall-inqas qegħdin fil-kenn. Inti X'jismek?

Marija:

Marija .... Agius. Ommi qaltli biex ma nersaqx lejn il-belt illum, ghax kellhom jidħlu tat-tarzna u jahbtu għal xi ufficini tal-gvern. Inti min int? X'jismek.

AT
DOLOR'S
OLD ROOM IN SILENT
REMAKED

Wenzu: Jiena Wenzu , Wenzu Vella. Ili ma nigi l-belt, nahseb il-fuq minn ghaxar snin. Ghadni hiereg mill-kullegg ta' St.Patricks,... Filli dak il-kwiet Tas-Sliema, u filli ghajjat u sparar. Hallini nara x'ghandek..... qasma zghira..... Halli mmur inxarrab il-maktur fil-ghajn...dalwaqt gej... stennieni hawn....

(*Sa dan it-tant.... Jidhol Duminku sabiex iffittex lil siehbu....*)

Duminku: (*Jghajjat minn gewwa*) Wenzu, Wenzu....

Wenzu: Hawn hawn qieghed Duminku.... Qieghed indewwi wahda tfajla... tghidx kemm hi helwa...

Duminku: Hadd hsiebek, ghax qed jghidu li mietu xi tlieta min- nies....

Wenzu: Ejja mieghi,.... Issa xieraq li nwassluha sad-dar..

Wenzu: (*Jidhol fil-kamra...*) Hawn Marija, xarrabb il-maktur...halli nara x'ghandek.....

Duminku: (*Jibda jsaffar....donnu ried jaghti xi messagg*).. Wenz, jiena ha mmur sal-hanut ta' missieri, ghax kien maghluq l-ewwel u nara x'qed jigri. Imbagħad niltaqgħu aktar tard..... Sahha għal issa. Għandi pjacir li ltqajna sinjorina....

Wenzu: Sahha Duminku... narak aktar tard.... Taf xejn li hawnhekk kienet tghix ommi, u jiena meta kont zghir kont norqod hemm f'dik ir-rokna.

Marija: Allura ommok x'sar minnha? Fejn marret tohqod?

Wenzu: Ommi miskina mietet. Kienet verament thobbni. Int kemm għandek zmien?

Marija: Jiena għandi tmintax il-sena....

Wenzu: (*Li fil-fatt huwa sentejn izghar malajr ikompli...*) Anki jien għandi tmintax. Qed inkabbar il-mustacci ....ara....issa hallejthom!

Marija: Nahseb li jixirqulek. (*jidhqu t-tnejn flimkien u jidhru li hadu grazzja ma' xulxin.....*)

Wenzu: Isma, donnu l-inkwiet waqaf,... mhux ahjar inwasslek id-dar issa.

Marija: Ejja mmorru, u nlaqqak m' ommi. Nghidilha li int salvajtni minn halq il-mewt...

Wenzu: (*Li beda jhossu bhal xi eroj*)... u le haga zghira... tlaqna..
x'jisimha ommok..

Marija: Sunta.

Wenzu: U missierek....

(johorgu waqt li qed jitkellmu...)

Wenzu Kbir: Nahseb li tiftakru lil min jghid, li l-ftira shuna tajba! Nghidilkom is-sew, jiena kont mill-ewwel haddt grazzja ma' Marija. Mort ninkiteb ma' tan-navy u kont kburi mhux hazin meta lil Marija tlabhta biex tizzewwigni. Ghamilna festin zghir bejn il-hbieb, u fost ghanja u ohra, il-lejl malajr tgerbeb. Dak il-lejl stess morna fil-post tagħna, terran li kien krielna iz-ziju ta' Marija.

(Xena tat-tieg..... xi Għanja maltija.....)

Il-Mistednin għal festin.... Ejja ghannilna wahda Rosa

Rosa: Mela isimghu ffit din fuq l-imhabba....

Xi tkun qatt dina l-imhabba
Li gol-qalb tigri u ddur?
Sew bhas-shab illi x-xemx jagħtii
Tigi f'daqqa u malajr tmur.

Għalkemm il-qalb hija ckejkna
Donna qalba tad-dulliegh

MASTER FADE
SPOT ON STAGE / WENZU
Z

MASTER FULL
FULL LIGHTS

WADDIE
FEAST
3

Hadd ma jaf kemm xewqat tesa
Qisha bahar minghajr qiegh

L-imhabba qisha bhal vlegga
Li migruh f'qalbek thallik
Jew bhal balzmu jroxx if-fwieha
L-ghola xorb biex iddewwik.

Jekk zaghzagħi ihobb xi tfajla
Jinsa kollox jinsa d-dar
Għaliex qalbu bhal huggiega
Tara kollox ward u zahar

Mma jekk qatt ma' salib jahbat
Taht rglejk il-ward jitbiel
Għax ma sabx l-ghana li fitteż
Ma riedx slabeb u lanqas xkiel

L-imhabba għandha tkun Gilju
Li jilqa kull m'Alla jtih,
Sew jekk tolqtu ziffa helwa
Jew fih jonföh qawwi i-riħi.

LEGEND OF THE FALL NO 14

Għana: Silta mill-ktnejeb ta' Carmelou Galea SDB li titratta fuq l-imhabba

Wenzu Kbir: (Filwaqt li jfaqqa r-rghad, malajr tfaqqa' x-xita u f'leħha t'a berqa l-festin thassar u kullhadd dabbar rasu l-gewwa...)

Vuci mill-folla: Ir-Risq Wenz...i.x-xita ggib ir-risq.

Awguri Marija.....

(13). PAUSE - MUSIC

Wenzu: Kemm konna ferhana dak in-nhar tat-tieg. Niftakar il-gurnata, l-ghaxra ta' Frar, il-festa ta' San Pawl 1923. Lil Marija qatt ma ghedtilha li jiena kont sentejn izghar minnha. Għamilna festin zghir bejn il-familjari tagħha. Min-naha tieghi ma kien hemm

SPOT

Wenzu:

↑

hadd, hlied siehbi Duminku. Fr. Patrick kien zewwigna u jien xtaqt li jkolli t-tfal daqs kemm hemm ramel fil-bahar... ....ghax hekk kienu jghidulna dak iz-zmien.

F.S. OFF
MASTER ON
SILE8

IS-SEBA' XENA: FID- DAR TA' WENZU.

(Issa naraw li ghadda z-zmien..... u ninsabu fis-snin tal-gwerra . Il-familja ta' Wenzu u Marija issa kienet imdaqqa mhux hazin. Kellhom tmient itsal... l-ikbar fosthom...17 il-sena.)

Rita: 17 il-Sena
Peppi: 15 il-sena
Rose: 13 il-sena
George: 11 il-sena
Mario: 10 snin
Lina: 8 snin
Silvio: 6 snin
Ganni: 4 snin

SLIDE
IL-KERREJJA
VALLETTA
W

(Imbagħad twieldu t-tewmin: Pietru u Pawlu .....)

(F'kamra madwar mejda... bejn Marija u Rita)

Rita : (Waqt diskussioni li turi li Rita tixtieq tidhol soru) Ma, jiena nifhem li għandek bżonni. Il-familja kbira imma jiena ili zmien intella u nnizzel jekk għandix immur fil-kunvent.

Marija: Ruhi Binti.... Jiena lil missierek għadni m'ghedlu xejn. Taf li ninsabu fi zmien ikrah.

Rita: Lill-madre diga' kellimtha, u ghedtilha li ma nistax niehu d-dota mieghi.

Marija: Rita.... Jiena bil-kemm għandi biex nagħti lil hutek ahseb u ara kif nista nagħtik id-dota,

Rita: Ma jimpurtax ma..... Il-madre tifimha s-sitwazzjoni. Ma tistax timmagħi kemm hawn min hu fil-bzonn aktar minna. Kulljum

insibu trabi godda.... Jitilquhom wara l-bieb, fis-sajf u fix-xitwa. Il-bierah sibna tarbija sewda. Tara kemm hi helwa.... Taf x'semmejniha? Rose...ghax dan huwa x-xahar tar-ruzarju....

Marija: Kemm int tifla sew Rita. Hutek kollha għadhom zghar u hadd minnhom ma jista jmur jahdem biex immantnu ftit il-familja. Miskin missierek jagħmel li jista, izda taf kemm ninsabu fi zmien l-ghaks. Din il-gwerra hlief qerda ma gabitx.

Wenzu: (*Jidhol Wenzu kbir..dak li kien qiegħed jirrakonta, liebes tan-navy. Filwaqt li qabel hu kien il-vuci misterjuza, issa jidher haj u parti mix-xena*) Marija,.....aghmilli bela' te' shuna. Akkwistajt bott halib magħquđ. Ghaddijuli l-kaptan... miskin kemm hu minn tagħna. Qalli, ‘Lawrence’ you have to be careful my friend... 8 kids are more than enough.” U jiena ghedlu: “ You too be careful sir, be careful with that whisky.....!!” It-tfal ilhom li raqdu....?

Marija: Il-bierah harbatna l-lejl. Ma kienx air raid li faqqa fis-sagħtejn ta' fil-ghodu. M’hemmx li jħalluna fil-kwiet.

Wenzu: Tehodiex bi kbira li l-lejla jerga, jfaqqa iehor tafx, ghax halfu li jeqirduna. Il-bastiment tagħna dalwaqt isalpa biex forsi nwasslu xi konvoy lejn Malta. (*Imur biex jagħti bewsa liz-zghir u jinduna li ma kienx liebes il-hwejjeg ta' barra*) Isma Marija, jiena m'ghedlekx biex jorqdu bil-hwejjeg ta' barra..hekk iddoqq is-serena ma jkollokx hin biex tlibbishom kollha... jahasra isma minni ftit.

Marija: Wenz, l-ohrajn kollha libsin bil-lest. Sewwa qed tħid. Jekk ifaqqa air raid ikollna genn shih. Isma,..... Rita xtaqet tħidlik xi haga!

Wenzu: Jaqaw, għandek xi namrat jew? Ara hallik mil-inglizi tafx.

Rita; Le pa, l-gharus tieghi mhux Ingliz imma lanqas m' hu Malti tafx!

Wenzu: X'wahda din mela biex ser nghabbu.... Mela Amerikan?

- Rita: Le mhux Amerikan.....
- Wenzu: Mela Malti m'huwiex, Ingliz l-anqas u m'ghandekx grazzja ma' l-Amerikani. Nispera li m'huwiex xi iswed minn tal-Kongo. Dan fejn iltqajt mieghu.?
- Rita: Pa, kieku kien iswed mhux ser taqa' d-dinja, imma biex inserrahlek rasek, huwa Lhudi.....
- Wenzu: (Waqt li jkun qed jixrob it-te' ... jobzqu!) Lhudi,.... Dan kif iltqajt mieghu? Lhudi, mela Malta hawn il-Lhud?. Sa fejn naf jien, l-Inglizi gabru lill kull nisel, suwed, indjani, torok, imma mhux Lhudi....
- Rita: Pa, qegħda niccajta. Imma vera għandi għarūs specjali. Hekk qaluli biex nghid.
- Wenzu: (Fil-waqt li jrodd is-salib) Qed nifhme binti. Mhux ta' b'xejn narak tidawwar il-kunvent tas-sorijiet. Imma inti certa minn dan li qed tħid?
- Marija: Wenz jiena u Rita ilna nitkellmu fuq din il-vokazzjoni tagħha. Imma rajt li mhux il-waqt. Ma tafx int, zmien il-gwerra u dak li jkun forsi jahseb li fil-kenn tal-kunvent il-hajja tkun mod iehor
- Rita: Ma, Pa, issa, jiena ghalaqt sbatax il-sena. M'ghadnix xi tifla.
- Wenzu: Binti, x'nista nghidlek.... Inbierkek b'idejja t-tnejn. J'Alla ssib dak kollu li tixtieq qalbek. Ghada nitkellmu bil-kwiet. Mari, xieraq li mmorru nitkellmu ftit mal-madre mhux hekk. Imma issa nahseb li ahjar immoru nimteddu xi ftit ghaliex ghada rrid inbakkar kmieni....
- Ejjewi nroddu s-salib binti....
- 14 SIREN WAR - SI LCA
- (Jghidu t-talba tradizzjonali ta' bil-lejl... biex l-angli jieħdu hsieb it-tfal. Kif appena jitfu l-lampa..... tinstema' s-sirena tkarwat.... attakk iehor tal-ghadu... pandemonju shih..... kullhadd ghax-'Shelter'.)*

~~VIDEO~~
~~AIR ATTACK. SIEGE OF~~
~~AIR POSSIBLY. MALTA~~

~~AIR PLANES~~

~~WANL~~

~~BOMBS~~
~~AT A DISTANCE~~

IT-TMIEN XENA: IL-GWERRA 1942.

Marija: Wenz, kulhadd dahal?

Wenz: Nahseb.....qbadt lil Ganni u lil Silvio.....

Marija: Lina u Mario qeghdin hdejja.....

Wenzu (*Jghajjat lil George*) George...fejn qieghed...George Kellimni

George: Hawn Pa' qieghed ma' Rose.

Rita: Peppi hawn qieghed wkoll.....

Gerita: (*Mara mdahhla fiz-zmien*) M'hemmx li jhalluna bil-kwiet ja bghula!!!

(Jaqsam ix-xena s-surmast bil-kaxxa tal-vjolin f'idejh)

Surmast: Bil-genn insejt il-vjolin warajja u mort ghalih. Gejt bil-girja u qtajt nifsi.

Gerita: U int il-vjolin qatt ma titilqu minn idejk surmast.

Surmast: Tajba din, jiena mhux b'hekk naqla x'niekol. Ha naraw kemm ser jibqaw postijiet fejn wiehed jista' jdoqq xi nota. Ma rajtux it-teatru rjal. X'herba ghamlu minnu x'wahda din. Il-bierah ingbarna t-teatru f'tas-Sliema, u ghamilna kuncert bil-mandolini.....tghidx xi hlew ta' muzika harget. U kemm ingabru nies!

Fredu: Ghandek tghid li allura fit-Teatru rjal, il-belt, mn'glla ma kien hemm hadd gewwa ghax kienet tkun xi tragedja mill-kbar.

Surmast: Qed jiddispjacini ghaliex kont għadni kif spiccajt nikteb bicca muzika helwa hafna u halleyha mal-legiju fejn inpoggi mal-

orkestra. Kienet bicca tal-widna hafna.... Tmur xi haga hekk...isimghu ara

(Is-surmast jibda jintona l-melodija u f'kemm ili nghid, kull min ikun fix-shelter ikompli mieghu.....) To be versed....mehuha min Via del conservatorio)

Surmast: Jiena niftakar it-triq, li wasslitni lil-hinn
Sa fuq l-ghatba tas-Salesjani,
Niltaqaw flimkien, hbieb tal-qalb
Naqsmu kelma u nghidu c-cajt.
Hekk il-hajja habib!

Fid-dinja għad hawn nies
Li b'ghemilhom isahhruk,
Go qalbek balzmu jixhtulek
Il-hajja mill- gdid jagħtuk.
Hekk il-hajja habib

Il-bniedem jaf sa fejn jiflah ggorr!
Id-destin tagħna lkoll, huwa ga miktub
Inħarsu l-fuq u flimkien nittamaw
Hajja hafna ahjar u mingħajr imrar.

La,la ,la.....la la

~~Imma jekk int mejjet tarani
Għid li tlift l-akbar habib
Għax jekk jien id-dinja nhalli
Qalbi f'qalbek int issib~~
Hekk il- Hajja habib.

Ritornello:

~~Kif dal-wied tad-dmugħ inhalli
Wegħda w kelma se nagħtik
Jekk b'xorti lil Mulej nara
L-ewwel talba tkun għalik.....~~

La la la la .....

Fredu: Prosit surmast kemm hi muzika helwa....issa mhux malajr terga tharbat in-noti?

Surmast: Jekk ikolli xi dubju, nigi ghandek u nergghu inkantawha flimkien....

(Tfaqqa bomba fil-vicin..... U kullhadd jinhasad....)

Fredu: Ma jistax ikun li nibqaw il-belt Gerit.... Ghada naqbdū kull m'ghandna u mmur għand hatnek il-Wardija. Ilu jghidli...

Gerit: Imbagħad biex trid tinzel mill-Wardija biex tmur ghax-xogħol?

Fredu: Tajba din.... Bil-mixi. Sakemm għandi saqajja kollox sew, jekk jigrili bhal Karmenu imbagħad tkun problema ohra.

Karmena: Karmenu tilef saqajh miskin....meta għarrraf is-saqaf. Ja bahnan li kien. Mar jidhol taht il-mejda...bhal li kieku l-mejda ha zzomm il-piz tas-saqaf. Għandu xorti li għadu haj.

Gerit: Bagħtuh Bighi.... Imma t-tifla tieghu qaltli li dalwaqt jibghatuh

Fredu: Ma nafx kif ser jitla t-tarag..... ghax bintu toqghod fir-rabas sular.

Karmena: Is-siggu tar-roti lanqas idur....

Wenzu: B'daqshekk ikollna nerfawh bhas-siggu bambin...

Gerit: Int Alla jbierkek Wenz.... Mimli saħha. U issa daqshekk tafx Hallih jghid il-kapillan!!!

Fredu: U ghalaq halqek Gerit. Il-kapillan x'għandu x'jaqsam!

(Tfaqqa. bomba fil-vicin)

Karmena: X'wahda din..... nahseb li mhux il-bogħod din...

Gerit; l-Ahwa mhux ahjar nghidu posta Ruzarju jew.... Fl-isem tal-missier u tal-iben..... Marija santissima uri li inti ommna, isma t-talb tagħna ehles ġħinna u ieqaf magħna.....nikkontemplaw...

Marija: Wenz....qed ihossni hazin u qed naqta nifsi... irrid naqla.
(Sinptomi t' tqala'ohra!)

Karmena: Tghidlix li ergajt għamiltha Wenz...mela m'għandekx kwiet

Wenzu: Ghajnejk f'ghajni, ghax kont ser nghidlek ghajnejk f'sor....

Wenzu: Imma mhux xieraq ghax hawn it-tfal....

Gerita: Hu nifs il-gewwa Marija....

(Filwaqt li t-tfal jghajtu lil ommhom, iqum ftit tal-Pandemonju)

Marija: Halluni ha nohrog, halluni ghax ha taqbadni fernesija....

Fredu: Imma ma tistax toħrog issa Mari...mela qed tiggenen jew

Wenz: Iva kkalma ftit Marija, dalwaqt jagħiddi kollox ....

Marija: Ma rridx naf, warrbu ftit...agħtu daqqa t'ghajn lit-tfal..
Rita hu hsieb....

(Wenzu u Marija johorgu barra..... u jistkennu fil-genb. Bejn air raid u iehor jghidu xi kelma)

Marija: Wenz, nispera li m'hiniex tqila mill-gdid

Wenz: U kif jista jkun...mela lanqas nista' mmissek jiena...

Marija: Imma ma nafx kif qed inhossni. Il-bierah fil-ghodu l-istess grali

Wenz: Imbagħad wara kollox mhux ser taqa' d-dinja. Minnflok tmienja jkollna disa' fuq il-mejda....hekk jew hekk, Rita mhux dalwaqt tmur il-kunvent?

Marija: U l-kaptan ikun irid jahseb għal xi bott halib iehor mhux hekk?

(*L-Air Raid jagħiddi u bil-mod kullhadd johrog barra, izda Gerita u Karmena jibqghu fix-shelter*)

Gerita: Isma' Carmela, jehtieg li nogħqodu attenti ghax qegħdin b'seqer fuq il-black market

Karmena: U jien għandi mitrah fuq iehor. Jekk jigu għandi ma jsibu xejn.

Gerita: Isma' r-ross kemm qed tneħħihi?

Karmena: Dik mhux bicca tiegħek!

Gerita: Tridtx inpartu ftit tqieq maz-zokkor?

Karmna: Mela hsibtni belha?

(Minn barra Wenzu...)

Wenzu: Rita t-tfal kollha hargu?

Rita: Le pa , jiena haddt hsieb lil Rose u lil Mario...

Marija; Wenzu, Peppi u George hawn qegħdin.... Mela nahseb li z-zghar baqghu gewwa.....

Wenzu: Halli mmur nara..... (Jidhol fix-Shelter)
Carm....it-tfal fejnhom?

Karm: Hawn Lina u Ganni ..... l-ohrajn hargu barra.
(Filwaqt li Silvio jidher rieqed fil-genb u hadt ma jinduna bih)

Wenzu: Hawn Marija, nahseb li kullhadd hawn.. Rita, Peppi Rose, George, Mario, Lina, u Ganni...

Marijia: Madonna tal-hniena, Silvio fejn hu? Silvio....

Wenzu: (jerga jidhol jigri fix-shelter filwaqt li Carmela u Gerita ikunu hergin) Silvio....silvio..... (Jinstenbah)

Silvio: Hawn Pa.... Hawn pa.... Kont qed nohlom bil-bombi...

Wenzu: Ejja ibni, issa l-bombi marru..... (johrog)

(Kullhadd idabbar rasu u jerga jaqa' s-skiet ta' bil-lejl)

Wenzu: (min gewwa) Dak in-nhar bil-kemm ghalaqt ghajn m'ghajn. Bdejt nhewden kif sejjer nitma dawk it-tfal kollha....u issa għandi halq iehor.

Lil marti Marija, kont naduraha...kienet mara sewwa. Xogħoli, hafna drabi, kien ibegħdni mill-mahbubin tiegħi. L-ghada l-kaptan qalli li sejrin insalpaw għal bicca xogħol kemmxjejn skabruza.... U min kellu jghidli minn x'hiex kelli nagħiddi. Tlaqt fil-ghodu kmieni u niftakar bhal li kieku kien il-bierah....Marija giet twassalna sal-ghajn tal-ilma .....

Wenzu: Qaltli," Hu hsieb saħħtek Wenz u j'Alla jzomm dejjem idejh fuqek. Minn dak in-nhar ghaddew madwar xaghrejn u l-gwerra kienet fil-qilla tagħha. Sibna ruhna f'Tobruk u ta' kulljum konna nixtru l-mewt b'idejna. Il-kerrejja fejn kienu jogħqodu omm u missier Marija għarfet bil-bombi u tilfu kull ma kellhom. Marru jogħqu gewwa Had-Dingli, ghaliex in-nannu ta' marti, kellu xi ghelieqi u razzett f'dawk l-inħawi. Carmenu, gie lura mill-isptar u kullhadd kien jaqthih daqqa t'id, igorru bis-siggu tar-roti minn hawn u minn hemm. U d-dinja ddur, u l-bombi nezlin, u l-inkwiet ma jieqafx. Kemm xtaqt li kont nista' nqatta' aktar zmien ma' wlied i marti, imma d-destin tiegħi kien diga nkiteb....

(L-ghada fil-ghodu t-tfal jilghabu tal-passju, l-bniet b'xi pupi tac-carruta, u s-subien tas-suldati..... iz-zmien ghaddej u issa Marija tidher tqila....)

ID-DISA XENA: L-ISQAQ.....

(Minn hin ghall- iehor tidher Dolor, fuq in-naha ta' wara, siekta ghal issa)

Marija: Ejjew tfal halli niehdu platt shun. Ghamilt minestra tajba u bnina. Rita hu hsieb gib ftit ilma.... Illum għandha tigi n-nanna Sunta u tqatta' ftit hin magħna.

It-Tabib: L-ghodwa t-tajba Marija

Marija: Ara t-tabib Galea, Bongu għalik. Inti gejt tarani.

It-Tabib: Nghidlek is-sew, il-kapillan qalli biex nittawwallek wahda kif kont f'dawn l-inħawi. Gejt nara lil Karmnu. Alla jbierku . Qatt ma jaqta' qalbu, dejjem biz-zufjett. Int , kif qed thossok?

Marija: U mhux kif qed tarani Dot. X'taghmel, issa ormaj nafu x'nistennew,

It-Tabib: Nidħlu gewwa Mari. Halli nisimghu ftit.... It-tahbit tal-qalb.... U hawn il-familja għiela. Wenzu kif inhu?. Ili ma narah hafna. Sellili għaliex imma rrid inkellmu ftit f'widnejh.....

Marija: Wenzu issa ilu nieqes madwar xaghrejn. Fredu ta' hdejna sema' li resqin Malta ma' xi konvoy. Nitlob 'l Alla kull filghodu u fil-ghaxija.

It-Tabib: (Johorg speci ta' Tromba u jissemmu....) Oj....hawn x'qed nisma...?

Marija: Tghid mhux xi orkestra Dot, x'kull wahda wkoll!!

It-Tabib: Nahseb li l-orkestra għandha zewgt ittnabar tafx..

Marija: x'jigifieri dot?

(Jidħlu n-nanna Sunta u n-nannu Peppi)

- Sunta**   (*Tidhol ftit bla nifs*) Wasalna ahna Mari. X'wahda din.
 X'herba ghamlu hdejn il-knisja tal-Karmnu. Ara t-tabib. Bongu Dot. Kif sejrin l-affarijiet?
- Peppi: Bongu Dot. Jekk ma jimpurtax ha npoggi ghax il-pompa baghtuta xi ftit.
- It-Tabib: Dawk is-sigaretti m'ghandekx xi tridhom. Kull darba li narak nerga nwissik.
- Peppi: Le jahasra Dot. Is-sigaretti qtajthom il-gimha l-ohra.
- It-Tabib: Mela nahseb li ghandek xi gimgha ohra biex tnaddaf il-kanali
 Peppi
- Peppi: U b'xi haga mhux kullhadd irid imut. Jekk ma jmutux bis-sigaretti sejrin immutu bil-bombi.
- It-Tabib: Nahseb li għandi ahbar xi ftit importanti x'nghidilkom.
- Sunta: Jaqaw? X'gara dot.
- It-Tabib: Jekk qed nisma tajjeb.....Marija ser ikollha tewmin!
- Marija: Tewmin.... U le Dot ...kif jista jkun..?
- Sunta: Mela dalwaqt ser tkunu daqs il-mejda tal-appostli?
- It-Tabib: Mhux kollox jista jkun Mari.... Ara isma minni, issa Jehtieg li tistrieh. Ma jistax ikun tibqa tqandel u tigri minn post ghall- iehor bla nifs.
- Marija: Imma jahasra billi mmur naghti daqqa t'id lis-sinjura mhux ser taqa d-dinja. B'hekk inkun nista' ndahhal xi haga zghira u nghin ftit il-familja.
- It-Tabib: Marija, xejn ma nghidlek, hu hsieb sahhtek. Rita kif inhi sejra l-kunvent?

- Sunta: Rita 'ssa libset il-libsa. Trid taraha kemm hi helwa, ckejkna ckejkna. Peppi tieghi kien mar jaraha' xi gimghatejn ilu.
- It-Tabib: Selluli ghalija, u naturalment ghal Wenzu wkoll.
- Peppi: Mari ahna gejna bit-tram mir-Rabat, imbaghad irkibna karrozzin. Il-lejla nqattghu il-lejl hawn imbaghad, ghada fil-ghodu, jehtieg li tigi maghna flimkien mat-tfal ghal Had-Dingli. Il-bombi tal-ghadu izjed ma jmorru izjed jizziedu. Hawn hekk mhux postkom.
- Marija: U ma tarax Pa. Kif tridni mmur Ta'Xbiex għand is-sinjura?
- Sunta: Ghall- inqas nieħdu t-tfal iz-zghar magħna. Il-kbar jafu jfendu għar-rashom.
- Marija: Issa naraw.....
- Peppi: Hawn ftit arja helwa l-lejla, ghax ma neħdux bukkun hawn barra, imbagħad nghidu posta Ruzarju flimkien.
- Sunta: Ha nieħu hsieb naqleb jien. Poggu tfal .....

(Sunta tidhol gewwa ma' Marija biex jieħdu hsieb l-ikel. Jidhol Karmenu fuq ir-roti)

- Karm: Hawn Peppi, meta trid intellqu! Issaffar issa u tagħiddini!
- Peppi: Sieħbi Karmenu. Kif int habib?
- Karm: Kif tarani tpingini! Imma għandi xorti li għadni haj.
- Peppi: Issa hu platt magħna Karm. Ha nghidilhom izidu ftit mishun, biex inkattruha naqra. Sunt, Sunta hawn Karmenu ha jiekol platt magħna...
- Marija: **(Minn gewwa)** Kollox sew Pa.....

(It-tfal ipogġu fl-art, u l-kbar johorgu xi siggu magħhom filwaqt li kullhadd iġħin ruhu)

Peppi: Talba zghira wliedi. Fl-isem tal-missier u .....
Bierek dan l-ikel li sajjret il-Mamma u aghmel li ma
jaghmlilnix deni, fil-gisem u fir-ruh!

Sunta: u kemm thawwad int. Dan it-talb jivvintah. Alla hares jiehu
ghalih il-Mulej!!

(Bejn cajta u ohra jaghddi z-zmien u jitbaxxa d-dawl. Tinstema'
karrozza tieqaf u jidhlu zewg fizzjali tan-navy b'karta f'idejhom)

Rosa: Isimghu din hbieb tieghi.... Il-bierah kont fil-pjazza u tawna
salib tal-fidda biex jitqiegħed fuq il-bandiera...
Kienet ceremonja helwa, u jahasra ftakart f'dawk l-ulied kollha
Li tilfu hajjithom, ghalina u għal uliedna.....

(Versi ta' Carmelo Galea S.D.B.)
(Forsi ta' min dawn il-versi jinqasmu bejn Rosa u Marija)

Bajda u hamra għamlek Ruggieru,
Lewn il-gilju lewn il-ward
Zewgt ilwien nizlu mis-sema
Biex izejjnu dina l-art

Fl-ahmar jixxhel demm l-imhabba
Bl-abjad fidi w dawl
L-arblu li jghannaqhom mieghu
Huwa d-driegħ minn ta' San Pawl,

Izda kemm int aktar sbejha
Bl-ghelm sabih li inti ggib
L-ghelm qaddis illi tak Pawlu,
Is-sinjal minn tas-salib.

Meta r-re Gorg dan l-ghelm tana,
Kien hsieb kbir ta' qima u gieħ,
Sabiex il-bandiera tagħna
Aktar tikber u tisbieħ.

O bandiera xi gmiel tigbor
Bis-Salib fuq dawk l-ilwien
L-isbah gawhra taht is-sema
Mar sejjahlek kull ilsien.

Kemm il-darba ja bandiera,
Bkejt il-hsara li garrabt,
Vlegeg bombi garrbu l-qalbek
B'demm uliedek ixxarabt!

Imma ghalkemm irwiefen qamu
U carrtuk ghamluk bicciet,
Dejjem bqajt tperper sabiha
Taht dak l-ikhal tas-smewwiet

Għandna biex nuru lid-dinja
Li ahna nies qalbenin
Għaliex bl-ghelm li Kristu rebah
Ahna hrigna rebbihin,

Perper, tkellem ja bandiera,
Hu dil-bxara lill-Maltin,
Bis-Salib li r-re Gorg tana
Inhossuna bil-wisq kburin.....

Fizzjal : Skuzawni, qieghed infitħex lill-familja Vella. U qaluli li toqghod xi mkien hawnhekk, wara l-kantuniera.

Peppi: Hawn sinjur, il-familja Vella hija t-tifla tieghi, mizzewga lil Wenzu li jbahhar.

Silvio: Nannu, halli mmur nghid lil ommi, li hawn xi hadd irid ikellimha..

Peppi: Jaqaw, Alla tal-hniena, qed inhoss l-gharaq ixoqq għalija.... X'inqala Sir?

Fizzjal: Ghandi ahbar li xtaqt nagħti lis-sinjura Vella, - Marija Vella.

Marija: Iz-zghir qalli li staqsejt ghalija. Gibtli xi posta minn għand Wenzu?

Fizzjal: Marija, għandi nifhem li dawn jigu minnek?

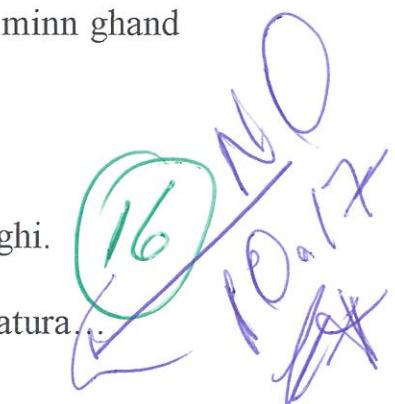
Sunta: Iva sinjur, jiena Sunta, ommha u dan Peppi tieghi.

Karm: Ha nwarrab ffit, jimporta Silvio tagħtini mbuttatura...

Peppi: Karm ibqa' magħna.....

Fizzjal: Sinjura,...

Marija: Hallik mis-sinjura,...jiena Marija jisimni..

(*Tinstema l-muzika mit-Track City of Angels no 13*)

Fizzjal: Tajjeb Marija, poggi ffit.... Qieghed nara li int tqila wkoll. Izda għandi d-dover u d-dmir li nwassallek ahbar li xejn m' hi sabiha.

Marija: X'inqala' sinjur. Jaqaw Wenzu tieghi.... Ghidli...

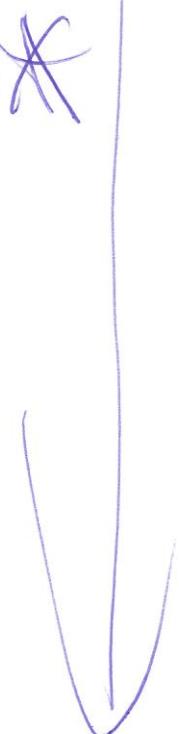
Tfal: Ma x'gara. Xi gralu l-pa?

Fizzjal: Marija, zewgek kien qiegħed fuq il-bastiment, (Name of ship to be determined) u kif kienu gejjin lejn Malta, intlaqtu mill-ajruplani tal-ghadu. Nibza li hemm hafna minn shabu mejtin. Lilu għadna ma sibnihx....forsi hemm tama li b'xi miraklu seta' salva!

Peppi: Kemm hu kiefer ix-xitan..... Karm.... Ahjar tlift ghajnejja u rglejja u lil Wenzu hallih haj.... Imma ghaliex jahasra Dawn l-ulied , fejn ser imurru dawn l-ulied...?

Marija: Le (*tghajjat b'mod esterika u jingabru n-nies tad-dawra. Il-girien b'xi mod jissuktawi isabbruha imma kollu ta' xejn.*)

Fizzjal: Jiddispjacini ..... (*idur lejn Peppi izda ma jafx x'jiemu*)

LIGHTS FADE

Peppi: Peppi jien sinjur.... Grazzi kullhadd jaghmel dmiru mhux hekk?

(Il-gisem ta' Wenzu jidher idur fosthom izda hadd ma jarah. Hu jhoss in-niket u s-soghba taghhom. Jixtieq li jghanqhom izda ma jistax.....)

Wenzu: (iitkellem ma' l-udjenza) Kif tirt minn fuq il-gverta tal-bastiment hassejt deghxa ma' gismi meta waqajt f'dak il-bahar kiesah.

Rajt id-demm jithallat maz-zejt u fl-lehha ta' berqa... sibt ruhi għad-dawl. Qegħdin tifħmu min jiena ssa? Wenzu ta' Marija, missier dawk l-ulied kollha u issa naf li tajt il-frott għat-tewmin. Nghidilkom is-sewwa, kellimtu,(Lil Mulej!) u haddha ftit mieghu. Ghall-ewwel rajt li mhux sewwa izda mal-medda taz-zmien fħimt id-destin tagħna lkoll. Sejjer nara lil uliedi jikbru u jsiru rgiel u nisa. Kullhadd għal ghonq it-triq tieghu.....kullhadd bil-grajja mistura minn tieghu. Mingħajr ma jafu li jiena ha nkun vicin tagħhom.....

PAUSE - MUSIC
L-GHAXAR XENA - IL-WEGHDA.

Button 10

(Filwaqt li Wenzu jkun qiegħhead jindirizza lill-Udjenza il-palk jitbattal u jsib ruhu wahdu. Tidher Marija sejra għand is-sinjura...)

Karmenu: Idur bir-roti, jittallab xi sold .....

(Fug in-naha tal-lemin insibu l-kamra tal-ikel ta' Marija, filwaqt li fug in-naha l-ohra hemm is-salott tas-sinjura)

Marija: Silvio hu hsieb qajjem lil hutek u morru l-quddies tas-sebħha. Jiena nipprova ma niddawwarx illum

Karm : Bongu Marija.... Għal għand is-sinjura?

Marija: X'taghmel Karm.

Karm: Smajtu xi ahbar fuq Wenzu jew?

SLIDE SUN RISE 50 CHANGE BACK STR OR VILLATTA TA' XBIEŻX

RED LIGHT 3

SUN RISE

TA' XBIEŻX

~~SLIDE~~ VILLA TA' XBIEX

Marija: Le Karm..... Wenzu ilu mejjet. Inhoss in-nifs tieghu kull fejn immur, bhal li kieku qiegħed hdejja! Dawk qaluli hekk biex iqawwuli qalbi. Izda l-qalb tehber. Nitolbu għaliex.

~~Button 10~~

Karm : Dak hu jitlob għalina Mari. Kien ragel sew u minn tagħna. Hudha bilmod ghax fl-istat li int, jiena tħaggibni kif tkampa.....

Marija: Iz-zghar marru għand ommi gewwa Had-Dingli. U l-kbar jafu jdabbru u jfendu għal rashom. Karm tagħmilli pjacir jekk izzomm ghajnejk fuqhom.

~~HIGHES
FADS
ON
STABE'~~

Karm: Tajba din.... Jiena huma jridu jkunu għalija jekk kemm il-darba jerga jfaqqxa xi air raid. Imma dan l-ahhar, nirringrazzaw lil hanin Alla kull hin u mument li halleyna bil-kwiet.

Marija: Sahha Karm.....

(Taqsam il-palk u d-dawl jinxteghel fuq il-kamra tas-sinjura)

~~Button 11~~

Sinjura Lina: Ara m' mhux imbilli tħid int. Jiena nibqa nsostni li qed tagħmlu hazin li mortu toqghodu Ghawdex.

~~SPOT~~

Nanna Gilarda: M'għandekx ideja kemm hemm kwiet. Toqtol u tidfen, imbagħad kif tinzel ix-xemx izqed u izqed.....

Lina: John tieghi qalli li skond informazzjoni li għandu jekk kemm il-darba l-Germanizi jfettlilhom li jhebbu għalina bis-serjeta l-ewwel li jinzu fil-gzira t' Ghawdex.

~~RIGHT SIDE
ROOM~~

Gilarda: U fejn sejra b'rasek..... x'jinzu jagħmlu hemm, imbagħad jigu x-Xaghra. Ruhi qalbi, ghidli ftit x'jigu jagħmlu hemm?

Lina: Imma m'intix tifhem ma? John qalli li jekk jinzu r-Ramla l-hamra, m'hemm hadd li jzommhom. F'hakka t'ghajnej jitilghu it-telgha u ssibhom wara l-bieb.

Gilarda: U wara kollox fejn iridek isibek! Brava hej! Mela hekk tajjeb, tilghab xortik, mal-bombi hawn Malta. Tigri minn post ghall-iehor. Mhux izqed hemm cans li tintlaqat hawn , milli jigu wara l-bieb tar-razzett fix-Xaghra!

- Lina: Naghmilek ftit te' Ma?
- Gilarda: Iva grazzi.....taghmillix zokkor ghax it-tabib qalli li ahjar nibda nbaghti ftit.... Iz-zmien qed jaghmel tieghu! Kemm ilu nieqes John?
- Lina: John issa kwazi ilu tlett xhur. Sikwit jikteb, meta jaslu l-ittri (*Iddoqq il-qanpiena*) Halli mmur nara min gie.
- Marija: Ha npoggi ftit ghax dan it-toqol qed jaghmel bija! Ara s-sinjura Gilarda. Kif int Sinjura?
- Gilarda: Mhux hazin grazzi. Smajt li Alla jbierek sejjer jerga jkollok iz-zrameg!
- Marija: L-ulied huma l-barka t'Alla sinjura. L-ahhar tifkira ta' Wenzu tieghi qabel ma salpa lejn l-Ingliterra.
- Gilarda: Kemm ilu nieqes issa?
- Marija: Ser jaghlaq tlett xhur.
- Gilarda: Hsibt li għandek izjed biex nghid is-sew. Jiena meta kelli lil Lina tieghi, ta' tlett xhur kont għadni nilghab it-tennis. Lanqas hadd ma kien jaf. Dan jiddependi x'tiekol ruhi qalbi.
- Marija: Nieku li jipprovdi l-bambin. Mela dan iz-zmien tista' tagħmel mod iehor. Anzi dan l-ahhar il-Victory kitchen qegħdin idawwru ftit it-togħma!
- Lina: Ma ftit ilu m' ghedtlix li sejra sal-belt biex tixtri xi haga qabel ma terga tmur Ghawdex?
- Gilarda: Iva dazgur. Halli nilbes ftit il-kapell. Jekk niddawwar xi ftit tieħux hsiebi. Ahjar tagħmilli l-is-splengun ghax milli jidher illum ir-riħ....
- Lina: Hawn ma.....kemm ghadek sabiha ma! Ara thallihomx jittantawk il-fizzjali jekk tmur il-Vernon Club.

- Gilarda: Isma inti xi hsibtni? X'kull wahda wkoll. Marija hu hsieb sahhtek u thallihielex thaddmek iz-zejjed! Sahha ....
- Marija: Sahha sinjura.
- Lina: Marija llum nixtieq li naqla ftit il-fajjenza li għandi fil-kamra ta' l-ikel ghax ghada għandi xi mistednin gejjin ghall-ikel.
- Marija: Kif tħidli sinjura. Allura wasal biex jiġi s-sinjur?
- Lina: Le mhux għalissa. Qed jagħmel xi negozju l-Ingilterra. F'dawn iz-zmenijiet ahjar qiegħed hemm ghax kieku kien ikollu jingabar bil-lieva.
- Marija: Ma kontx naf li wieħed jista' jagħmel hekk. Kieku jahasra Wenzu tiegħi forsi għadu magħna llum.
- Lina: Qaluli li ser ikollok tewmin!
- Marija: Dan fejn smajt sinjura?
- Lina: Nghidlek is-sew it-tabib habib tagħna hafna . Bejnietna taf x'qalli?
- Marija: Jaqaw..mela t-tabib...
- Lina: .. le le , ma tarax, konna qed nitkellmu ta' hbieb. Qalli ma nafx kif sejra tkampa Marija issa b'zewgt itrabbi ohra. Kieku halq wieħed forsi tara kif tkampa, imma biex titma zewgt itrabi ohra f'dawn iz-zmenijiet, mhux haga facili
- Marija: Sinjura l-Mulej mhux dejjem ipprovda. Vera li hawn l-ghaks imma hadd ma miet bil-guh tafx.
- Lina: Imma John tiegħi mhux hekk bagħat jghidli. Halfu li joqtluna bil-guh. Jiena għalhekk għandi xi hazna zghira għaliex ma tafx x'jista jinqala' fil-futur...
- Marija: Jekk għandek xi troxx mhux sewwa tagħmel sinjura

- Lina: Kont qed nahseb bejni u bejn ruhi...ta ...ma nafx kif ser naqbad nghidlek...
- Marija: Tkellem tkellem sinjura.... Issa ahna wara dan iz-zmien kollu nistghu nifthu qalbna ma' xulxin mhux hekk?
- Lina: U mela Marija, mhux hekk. Kemm ilek tigi hawn issa?
- Marija: Mhux ftit wara li twieled iz-zghir Sinjura?
- Lina: Inti taf li sa issa l-bambin għadu ma seddaqx iz-zwieg tagħna b'xi wlied. Lil John kemm nixtieq li naqtalu xewqtu. Issa ilu msiefer kwazi tlett xhur...
- Marija: Tajba din, kif tista taqtghlu xewqtu jekk huwa msiefer!
- Lina: Kont qed nahseb Marija, min jaf kieku kif twelled lit-tewmin, hemm.....kif naqbad nghid? Kieku jiena nibda neħodlok hsieb wieħed minhom?
- Marija: Kieku jahasra tagħmilli pjacir kbir.
- Lina: Allura ma ssibx oggezzjoni li kieku wieħed mit-trabi jitrabba hawn. Ibqa zgur li ma jkun jonqsu xejn. Jitħallek l-iskola, u jikber fin-negożju ta' Missieru.
- Marija: Qisek taf li sejjer ikolli subien x'kull wahda wkoll!
- Lina: Mhux il-kelma ggib hekk. Ha nghidlek ta, jiena għalija mmut wara s-subien. Nara fihom dik l-imqarbezza, xjafeq zghar!
- Marija: U le min jisimak. Tfal huma, mela nsejtu zmienek?
- Lina: Isma jiena qegħda nghidlek bl-ikbar serjeta. Ikkun sigriet bejnietna. Kif jitwieldu, nigi narak, imbagħad ghaddi wieħed minnhom lili. Daqs kemm imtu trabi jahasra, min tridu jkun jaf.
- Marija: Sinjura mela qed tiggennen? Dawn l-affarijiet ma jsirux!

- Lina: Min ghalik Marija. Kemm naf nies li ghamlu hekk.
- Marija: Ara jekk hux qed nifhmek sewwa ta? Int qed tghidli li kif jitwieldu nibghat nghidlek imbagħad tigi int, friska friska u nagħtik tarbija minnhom. Lanqas li kieku kien xi fenek...
- Lina: Marija, imma inti kif sejra tiflah trabbihom dawk l-ulied kollha. Jiena lesta li nagħtik kumpens xieraq.... Imbagħad wara kollox dejjem tkun tista' tigi tarah, inti mhux hawn ser tibqa tahdem?
- Marija: Minn daqshekk vera. Kieku għandi bżonn indur dawra miegħi innifsi u nixtri xi affarrijiet ghall -ohrajn.
- Lina: Nwighdek li ma jkun jonqsu xejn. Mhux ibnek jibqa. Taf x'naghħamlu? Ara jiena nikteb lil John tieghi u nghidlu li jiena tqila izda ma ntarraflux qabel minhabba l-fatt, kif taf inti Marija, kont diga korrejt darbtejn qabel. U issa nghidlu li peress li għandi tlett xhur tqala, kien jaqbel li nghidlu. Min jaf kemm sejjjer jiehu gost meta jisma l-ahbar.
- Marija: Mela kollox sew. Kontra qalbi ser naqbel mal- pjan tiegħek. Imma int ma tidħirx?
- Lina: Il-mama kienet tilghab t-tennis meta kelha tlett xhur bija! Issa bilmod intarrfilha xi haga imbagħad meta noħrog nibda nitfa xi haga ..... mhux malajr jagħddu sitt xhur ohra?
- Marija: Jiena kull tqala rajtha ttir..... lanqas naf kull darba kif tgerrbu d-disa xhur?
- Lina: Ara Marija, llum erfa kollox, u mur strieh id-dar. Hawn ara bħal li kieku għamilt il-gurnata tax-xogħol. Minn issa l-quddiem nibqa nhallsek xorta wahda. Importanti li tibza ghall-sahħtek..... mur ruhi qalbi..... izda mportanti li nibqghu niltaqgħu.Tajjeb?
- Marija: Mela Grazzi sinjura Lina. Nispera li Wenzu tieghi ma jieħux għaliex!

Lina: Wenzu qieghed fis-sema ruhi, jitlob ghalina. Mur u ngabar id-dar.... Sahha...

Marija: Mela grazzi mill-gdid.

(Marija tohrog u Lina tibqa wahedha u tibda sabiex tikteb ittra)

Lina: Kemm sejjer jiehu gost John tieghi...meta jircievi l-ahbar .
Kemm jiena ferhana....

Wenzu: (Li kien il-hin kollha jisma' d-diskussjoni bejniethom)

Mhux hekk, Wenzu qieghed fis-sema jitlob ghalina. Mur ghidilha fejn kont jien. Inhuf madwarha! Qed tikteb ittra lil zewgha. Mhux hekk? (Johrog mill-kamra u jmur fin-nofs tal-palk u tkun gejja lura Gilarda)

Għandi aptit nagħtiha xi gambetta lis-sinjura Gilarda. Rajtiex, baqghet tilghab it-tennis ja xiha li hi. Ghadha ggibhom tajjeb għal-eta' li għandha. Imma ghiduli ffit , li kieku l-azzjonijiet li tagħamlu , tkunu tafu li hemm xi hadd dejjem ikun jaf bil-pjanijiet tagħkom, xorta tibqghu ghadejjin bhal li kieku ma jaf hadd? Ma naħsibx! Li kieku min ihaddim kom ikun il-hin kollu hdejk, nahseb li ma tiskartawx daqshekk..... li kieku l-mahbuba tiegħek tkun tista tisma' l-hin kollu xi kummenti li tagħiddi ma' shabek, xorta titkellem b'dak il-mod? Jiena, xi kull tant indur dawra ma' wliedi. Nipprova nissokta nzzomilhom idejhom u nagħti xi parir tajjeb. Mhux dejjem jirnexxili, izda xi kull tant nghid kelma lil sieħbi u donnu għandu xi mezz kif ittarraf xi haga f'widnejhom

Gilarda: Kont ha nieħu wahda għal wicci jiena u gejja. Kien hemm xi haga fl-art lanqas biss rajtha. Mn'Alla kont nilghab it-tennis ghax bqajt hafifa . (Din tkun sejra titgerbeb f'Wenzu li kien fin-nofs, naturalment mingħajr ma ntebhet bih!)

Qed tikteb lil John?

Lina: Ma, għandi ahbar sabiha xi nghidlek.

Gilarda: Jaqaw gej lura?

Lina: Le ma, jien tqila....

Gilarda: Tqila,,, tqila kif Lina...mela gej l-anti- krist?

Lina: U fejn sejra b'rasek ma. Inti taf li diga korrejt darbtejn u ma xtaqtx naghti ahbar lil John, imbagħad jerga jigrili l-istess.

Gilarda: Allura kemm għandek?

Lina: Kwazi tlett xhur.

Gilarda: Mela daqs Marija, x'kumbinazzjoni.

Lina: Isma ftit ma...."Għażiż John, meta rcevejt l-ahhar ittra tiegħek, xtaqt li kieku kont hdejja biex naqsam miegħek il-ferh li kelli hekk kif hassejt il-hajja fiha. Għandi pjacir nħidilek li jiena tqila u għandi issa madwar tlett xhur –sewwa sew kemm ilek imsiefer. Jiena naf li ghedtli li ma tistax tigi Malta qabel sitt xhur ohra mill- inqas. Jiena nkun qegħda nistenniekl bla sabar sabiex flimkien nghixu l-wegħda u x-xewqa li għamilna lil xulxin.

*BUTTON 2. (WEDNESDAY OR FALL)
(Black out fil-kamra tas-sinjura) (Spot fuq Wenzu)
+ F.S. DOLOR*

IL-HDAX IL-XENA: IL-FROTT TAT-TEWMIN.

Dolor: Qegħdin tagħarfuni mhux hekk? Dolor, omm Wenzu. Ghaddejt ftit zmien imwarrba izda issa ninsab kuntenta hafna. Xi kull tant niltaqa' ma' ibni Wenzu u nghidu kelma flimkien. Ahna kollu li tlaqna diga, nkunu nduru hawn hdejn dawk li huma għal qalbna.

Marija kien jilhqilha mhux hazin .. Rita kienet ingabret fil-kunvent u magħha hadet lil Ganni. Kellu erba' snin. Filwaqt li George, Mario , Lina u Silvio marru għand n-nanna gewwa Had-Dingli. Kont immur ninbixhom xi ftit bil-lejl mingħajr ma jindunaw! Peppi ghalaq sittax il-sena u malajr sab ruhu fil-Militar. Rose kellha erbatax il-sena. Kienet tfajla helwa ..... marret tahdem għand xi sinjuri fl-Imdina, u għalhekk Marija baqghet wahedha.

Sitt xhur malajr gerrbu u s-sinjura Lina ghamlet minn kollox biex tara' li l-pjan tagħha ma jfallhiex. Meta wasal iz-zmien, ix-xwejha Marija li kienet gara tagħna, tagħtha daqqa t'id, u f'kemm ili nghid, fl-lejliet l-Imnarja, twieldu zewg ulied ohra. Għal daqs tant, kien xieraq li nsemmuhom Pawlu u Pietru. Għal l-ewwel Marija kienet qisha xi regina, toħrog bi Pram mill-isbah li kienet bagħatitħha s-sinjura Lina. Is-sinjura rat li ma kien jonqosha xejn izda lejla wahda, meta kellhom xi ftit gimħat Lina ma setgħext tistenna izjed ghaliex John tagħha kien wasal biex jigi lura.

(Tidħol Lina u tiltaqa ma Marija)

FS-OFF
BUTTON #12

L-ELBADS OF THE FALL TO SET TIME CLOTHES HAT NEXT DRESS

Lina: Marija, ghaliex m'ghedtlix li kienu twieldu. Kelli nisma' minn għand xi hbieb. Subien kellek hux hekk. Għandi pjacir. John wasal biex jigi u għalhekk gejt biex nagħamlu l-patt tagħna.

Marija: Le ma jistax ikun. Rega bdieli. Milli għadna m' hemm xejn.

Lina: Imma inti hliftli li zzomm kelmtek. John qed jistenna li meta jerga jigi lura, sejjer isib tarbija d-dar.

Marija: Diga ghedtlek, kif nista nagħtik il-frott tieghi... qisus...

Lina: Imma tinsiex li int hliftli li zzomm kelmtek. Ghaliex webbiltni b'haga bhal din. Kif nista issa nafronta lil zewgi. Ghaliex Marija għamilt hekk. Mhux bizżejjed għandek dawk it-tfal kollha, wieħed kull ma tlabtek... nitolbok Marija, jekk jogħogbok, zomm kellmtek. Wara kollox mhux ibnek ser jibqa....

Marija: Imma kif nista niddeciedi li wieħed ser nagħtik?

Lina: Ma jimpurtax, ikun liema jkun.....

Marija: Kollox sew.... Mela hu wieħed minnhom!

Lina: *(Bla sabar ta' xejn, terfa tarbija u tghannaqha magħha u toħrog tigri. Karmenu li kien fil-genb izzebbeg ir-ruzarju ra kollex, izda għamel ta' bir-ruħħu li ma ntebah b'xejn.)*
Grazzi Marija, hawn ha dak li weghdtek!

Marija: Le marridx nehodhom....

Lina: Ruhi Marija, dak mhux biex inhallsek, Grazzi, grazzi hafna.

(Lina titfa l-flus fil-pram u tlebbet il-barra. Marija tidhol fil-kamra tal-genb....id-dar tagħha. Karmelu johrog fit-tnejn in-nofs sabiex jifhem ezatt x'xkien gara!)

Wenzu: U b'hekk Pietru tieghi sab ruhu għand il-familja Decelis. Kienu tat-tajjeb. Ghednilkom li Marija kien jilhqilha hafna.

Marija: Karm, qed ninkwieta ghaliex Pietru jahraq hafna u nibza li għandu d-deni.

Karmelo: Ghaliex ma tagħmillux għara shuna.

Marija: Għara jekk ikollu xi wgiegħ ta'zaqq. X'għandu x'jaqsam? Jiena nnizzillu d-deni rrid u mhux.....

Karmenu: Jiena ommi Alla jahfrilha, dejjem xi għara kienet tagħmilli. Sew jekk ikolli d-deni u anki jekk inqu b'xi wgiegħ tar-ras. It-tfal ghali u nkwiex. Hekk kienu u jibqghu! Illum kullhadd mar-ghall-festa ta' San Duminku. Kemm hawn kwiet fil-kerrejja Mari. Tidfen u toqtol.... Tbiegh u tkarwat!!!

Marija: X'inti thawwad Karm il-lejla.

Karmenu: Jiena ma tantx inhawwad Marija. Xi kull tant nghid kelma ma' Wenzu tiegħek, issa d-dawl beda jonqosni wkoll. Mingħajr saqajn, bil-kemm nara, izda għadni nisma' mhux hazin.. Xi kull tant inhoss li nkun qed noħlom.

Marija: Il-lejl it-tajjeb Karm. Halli ningabar.

Wenzu:

Imma x'taghmel? Min jaf kemm il-tarbija mietet f'dawk iz-zmenijiet tal-ghaks. Kemm kont tara rgiel ghaddejjin b'xi kaxxa zghira bajda. Jitfawha taht ghabthom u arahom sejrin biha lejn ic-cimiterju. Bla kliem u bla sliem. Ftit biki u qisu qatt ma kien xejn.

F, S,
SPOT

L-ghada filghodu Marija xerrdet il-kelma li Pietru tagħha tatu taqliba u l-Mulej ha hsieb il-kumplament! Kieku Pietru kiber ma' Pawlu tagħna, forsi Brian qatt ma kien jitwieleq. Tafu min hu Brian? Le, għandkom ragun. M'hiniex sejjer nħidilkom issa, il-quddiem tkunu tafu.

(Waqt li Wenzu qed jitkellem, fil-hmura ta' filghodu ragel jidher hiereg minn għand Marija b'kaxxa bajda u jaqsam il-palk....jingabru n-nies fil-bitha....b'Marija bit-tarbija f'idejha. Jigu lura t-tfal tagħha flimkien ma' zewg sorijiet, wahda minnhom Rita. Ikun hemm Karmenu u martu u xi girien ohra.....Jitsaccaw ukoll Peppi u Sunta.)

Button 3

Sunta: Allura ma tibghatx tħidilna li Pietru kien ma jiflahx?

Peppi: Risposta, stajt b'xi mod tara kif twassalha. Toni mhux ta' Qali jahdem. Erba' passi ohra u jitla' Had Dingli.

Marija: Kien kollex għalarrieda. Bil-lejl telagħlu d-deni u kien jahraq hafna. Bdejt inxarrablu wiccu u sidru imma kien kollu ta' xejn. F'daqqa wahda zammlu n-nifs u f'kemm ili nghidlek miskin imbaran. Imma issa jiena certa li jinsab kuntent fejn qiegħed. Nahseb li Itaqqa' ma' Wenzu, missieru!!

Rita: Ma, it-toroq t'Alla ma jafhom hadd. U mhux hekk, hadd ma jista jifhimhom!

*Fade out - PAUSE FOR CLOTHES
(Rita liebsa ta' soru flimkien ma sehbitha, jintunaw, il-kanzunetta'lirika bil-malti fuq versi ta' Vent Anni – Massimo Ranieri.*

→ ACTORS

“Hajti nibtet bhala xitla ta' warda hamranija, Ommi tatni bewsa u wrietni it-triq u l-hajja. La, la lala , la la lala , Jien nemmen li hemm fuq, hemm post hafna isbah minn hawn. Jien nemmen li hemm fuq, hemm hajja ohra mingħajr imrar. .... Għalhekk inharsu ftit lil hinn u nissuktaw naqbdu id f'id.... (TO BE VERSED...)”

DRY
room.
LEFT.
OFF
LEFT

(Jitbaxxa d-dawl u spot tmur fil-kamra ta' Lina u Johnny. Fuq il-palk il-folla li issa ngabret tibqa' siekta minghajr muviment)

Button 11

OK

RIGHT

↓

IT-TNAX IX-XENA: MITT BNIEDEM, MITT GIDBA!

- Johnny: Kemm jiena ferhan Lina. Fl-ahhar qtajt xewqt. Jiena ghedt li qatt ma kien ser ikollna wlied! X'fettilek, m'ghedlix mill-ewwel li int tqila.
- Lina: U ma tafx Johnny, ruhi, kont diga weggajt darbtejn. Ma xtaqtx li tqawwi qalbek u jerga jigri l-istess. Din id-darba sakemm inti kont qiegħed Londra tagħmel xi negozju, hallejt f'idejn il-Mulej. U qed tara' fl-ahhar ix-xewqa tagħna saret realta'.
- Gilarda: Fl-ahhar sirt Nanna. Taf x'kellha l-wicc tħidli Lina? Ma, ara jfettilek tigi d-dar tieghi. Kitbitli u qaltli li kulljum bil-bombi nezlin fuqna u kien ta' periklu kbir jekk tersaq 'l hawn. U ghidli ftit, Marija, s-seftura, kellha tarbijha?
- Lina: Ma nafx, lanqas resqet aktar 'l hawn! Sirt naf mingħand Rosa, s-seftura tas-Sa Terez. Min għalija semmietu Paul jew insomma Pawlu. Kemm hu helu Peter tagħna. Twieled fl-Imnarja u kien xieraq li nsemmuh hekk.
- Johnny: Imma jiena nghidlek is-sew, qed niskanta kif |Marija ma resqitx aktar 'l hawn. Daqs kemm kienet tirriżspettak!
- Gilarda: U min jaf, forsi bdiet tħir għalina.
- Johnny: Ghada, nasal wasla sa l-isqaq fejn joqghodu u xieraq li nara fit-tħad kif qed tkampa. Smajt li Wenzu tagħha qatt ma nstab.
- Gilrda: Forsi harab x'kull wahda wkoll. Seta' mar l-Amerka.
- Lina: Mħux kollox jista jkun!

(Fuq in-naha l-ohra tal-palk, naraw mara xwejha, hdejha qassis li qed jagħti l-ahhar sagamenti. Hija omm Wenzu , fl-ahhar mumenti t'hajjitha!)

*S.B.
18*

✓

IMPERFECTS - THIS ODDS

F.S. +MASTER +Button 13.

WAR THEME

(18)

(Tinstema fl-isfond il-muzika tal-War Theme minn Pearl Harbour u ddawl jerga' jogħla bil-mod fuq il-palk waqt li jingabru n-nies)

~~STORY~~

Wenzu: U halli lil kullhadd jivvinta minn zniedu. Ahna li morna konna ta' sikwit niltaqghu flimkien u nhufu ma' dawk li hallejna warajna. Kieku tistghu tifhmu ftit il-ferh li għandna f'qalbna. Induru mal-hajjin mingħajr ma jintebhu! Harsu ftit minn taht il-ghajn u taraw l-ispiri ta' dawk li telqu qabilkom. U jien inhares lejn dan il-bniedem li jissokta sabiex jagħraf u jifhem ..... dan il-bniedem, x'misteru!

(Din hija meħuda mill-Przsa ta' Dun Gorg Mercieca – Ex – SDB u li issa qiegħed jaqdi d-dmir ta' Sacerdot f'Għawdex. Proza li f'zogħżi habbejt u li biha forsi fhimt ahjar il-misteru ta' hajitna.)

Dolor: B'elf ghagna , elf lemha u fehma. Misteru ta' mhabba u mibgheda. Il-bniedem li jagħraf u jitbissem, jithabbeb. Misteru ta' waqa' ta' ndiema, ta' fidwa; tahlita ta' mhabba u sensi.

Wenzu: Jitwieleq, jixxettel u jikber, jithenna jithabbeb, iwelled, ikabar, idakkar, isebbah u jseddaq u jkattar.

Imbagħad, narawħ, jintilef fil-gholi tas-sema u jkasbar lil ghajru, lil hbiebu, lil hutu.

Dolor: Ifittix dinja ohra sabiha, imbegħda mill-hazen u l-qedda, u jinzel fil-hama. Jinxtara, jitnitten, jiccappas u jinten, jibki u jisthi!

Wenzu: Imsejken dan il-bniedem x'misteru ta' dnewwa, ta' hena, biza' u kruha. Jitwieleq biex jifrah u jibki, jitħaxxaq, jithabbeb, jinfired, jintilef, jindifen u jintesa.

Wenzu u Dolor: Mitt bniedem, mitt ghagna, mitt lemha mitt fehma, Elf grajja, elf bikja, u mhabba, Elf mewta, elf qabar, elf ta, elf xewqa, elf qawma.....

INC.
MUSIe

Imsejken dal-bniedem.....

CHOIR

(Issa kullhadd ingabar fuq il-palk, u b'vuci wahdatitkanta t-tema principali....)

Ejjewi lkoll, naraw it-triq,
Ejjew naqbdu id f'id
Ejjew.....

Full
lights

2:40

B'logħob ta' dawl, u kuluri, tingħalaq il-purtiera bilmod.....

Tmiem Ta' L-Ewwel Att.

H.L - Button 14

CREATIVITY
CHAMBER OF MOODS
ETC

CHAMBER
DESIGNED
VAS

Wok
Theme
CONTINUOUS
CURTAIN DOWN